

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 28
Liepa - July 25, 1997

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Seimas priėmė Bankroto įstatymą, kuris numato, jog bankrutuojant įmonei, už įkeistą turtą su kreditoriais ir su darbuotojais bus atsiskaitoma atskirai, išskiriant įkeistą turtą iš viso įmonės turto. Pardavus neįkeistą įmonės turtą, pirmiausia bus atsiskaitoma su įmonės darbuotojais, žemės ūkio produkciją tiekusiems ūkininkams, o tik vėliau - su šalies biudžetu. Jeigu įmonėje pritrūks turto, su darbuotojais bus atsiskaitoma iš steigiamo specialaus fondo, kuris, Vyriausybės nutarimu, bus formuojamas iš biudžeto, taip pat ir privatizavimo gautų lėšų.

- Lietuvos premjeras Gediminas Vagnorius atleido Lietuvos archyvų departamento generalinį direktorių Gediminą Ilgūną iš pareigų. G. Vagnorius potvarkį pasirašė remdamasis kovo mėnesį savo paties sudarytos darbo grupės išvadomis. Ši komisija Lietuvos archyvų departamento veiklą saugant, kontroliuojant, restauruojant archyvus pripažino netinkama. Tuo tarpu G. Ilgūnas teigia, kad jam pareikšti kaltinimai nepagrįsti, o darbo grupės išvadas dėl jo tinkamumo šioms pareigoms vadina susidorojimu.

- Buvęs generalinio prokuroro pavaduotojas Artūras Paulauskas prisiekė kaip advokatas ir buvo įrašytas į advokatų sąrašą. Po ceremonijos A. Paulauskas žurnalistams prisipažino abejojęs, ar teks pasinaudoti naujosios tarnybos pažymėjimu. Jis aktyviai rengiasi Prezidento rinkimų kampanijai.

- Vidaus reikalų ministerijos reorganizacijos tikslas sukurti mažą, bet veiklią ministeriją jau liepos mėnesį turėtų būti įgyvendintas. Planuojama, kad ministerijos centriniame aparate liks perpus mažiau darbuotojų, nei yra dabar. Pasak VR viceministro J. Adomaičio, jau liepos viduryje turėtų būti patvirtinti nauji etatai ir atsakyta nereikalingų pareigybių. Iš 563 dabar ministerijoje dirbančių pareigūnų žadama palikti apie 250.

- Vidaus reikalų ministerija Lietuvoje dailosi sklypo eksperimentinei pirmojo privataus kalėjimo statybai ir užtikrina, kad recidyvistai jame nesimėgautų gyvenimu. Pasak Vidaus reikalų viceministro Juliaus Adomaičio, toks kalėjimas galėtų būti Klaipėdoje, Panevėžyje ar Utenoje.

- Šalčininkų rajone, miške, netoli Baltosios Vokės kaimo, gindamasis policijos pareigūnas nušovė apie 25-30 metų nelegalų migrantą. Kitą dieną Šalčininkų rajono policijos pareigūnai miške surado dar 41 pasislėpusį nelegalų migrantą. Iš jų veidų bruožų manoma, kad dauguma yra iš Kinijos ar Vietnamo. Lietuvoje tai pirmas kartas, kai buvo nušautas nelegalus migrantas. Dėl šio įvykio iškelta byla.

- Vyriausybė nutarė šį rudens Lietuvos aukštąsias mokyklas priimti apie 12 tūkst. studentų - tai būtų maždaug 5% daugiau nei praėjusiais mokslo metais. Studentų skaičius labiau padidės tose aukštosiose mokyklose, kurioms yra pateiktas valstybės užsakymas.

DIDŽIŲJŲ "MOKYTOJŲ" ŽLUGIMAS

Vytautas Rubavičius

Iš visų tų naujojo gyvenimo mokytojų, liberalizmo ir laisvės rinkos "apaštalių", kurie Lietuvai atgavus nepriklausomybę ėmė mokyti žmones, kaip reikia gyventi, kas yra tikrosios šios žemės vertybės, įsiminė ir, matyt, ilgam išliko ne vieno atmintyje du minties ir finansų galiūnai - A. Stašaitis ir G. Konopliovas.

A. Stašaičio liberaliosios idėjos

Stašaitis jau kokius porą metų sėdi Lukiškėse, ir niekas nežino, kada prasidės jo teismas. Sunku pasakyti, koks jo nusikaltimų mastas, tačiau neabejoju, jog daug mažesnis negu ir šiandien bankininkystėje besidarbuojančių EBSW statytinių ar "Nidos" banko mokyklą perejusiu aferistų. Stašaitis pagarsėjo ne savo aferomis ar nusikaltimais, o stebėtinu noru apšviesti lietuvių tautą. Sunku dabar pasakyti, kas jį patį švietė (tie dabar jau nebeprisipažins), kas perteikė liberalizmo idėjų santrauką, tačiau jis nepaprastai drąsiai teigė, jog viskas perkama ir parduodama, jog už viską reikia mokėti, tačiau būtina sugebėti ir užsidirbti, jog valdininkija yra veltėdžiai. Pasiremdamas šiomis paprastomis tiesomis, siūlė pertvarkyti visuomenę ir sureisti valstybės statinį. Pats lyg ir laikėsi tų tiesų: už užsakytus straipsnius, už intelektualų ar kultūrininkų pastovėjimą šalia jo publikos akivaizdoje mokėda-

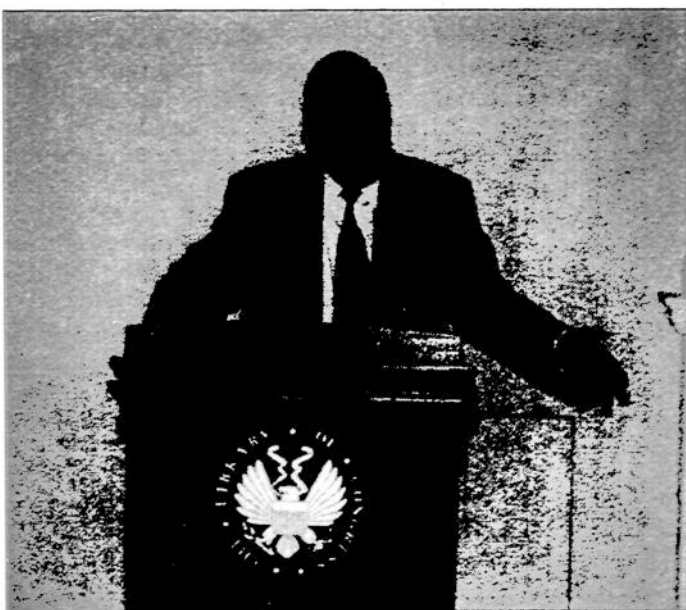
vo grynais. Vėliau pasirodė, jog didžiule tų grynųjų - tai surinkti indėliai, paskolos ir panašiai. Veržėsi pertvarkyti švietimo sistemą. Įsteigė savo akademiją (taip niekas ir neparašė, kaip ji iširo), kur jo idėjų pagrindu turėjo būti auklėjami ateities žmonės. Siūlė keisti tėvų ir vaikų santykius: vaikai turi būti nuo mažens pratinami užsidirbti, tad ir namuose už kiekvieną darbėlį jiems reikia mokėti. Buvo net parodyta televizijos laida, kurios herojus buvo paauglys, - jam tėvai už viską mokantys. Laidoje buvo žavimasi nauju sambūviu, kada išnyksta sudėtingi tėvų-vaikų santykiai, auklėjimo problemos, meilės, prierašimo, užuojautos jausmai. Viskas turi savo tikrąją matą - pinigų. Čia jau buvo aiškiai matyti, kaip pinigų, sakyčiau, metafizinė galia tyčiojasi iš nepasiruošusių su ta galia santykinai smegenų. Vytališkas, paslaptingas žmogus prilyginamas kelioms įkainotoms organizmo konvulsijoms, ir tos konvulsijos paties laisva

valia iškeliamos kaip didžiausias gėris, gyvenimo tikslas ir prasmė! Gal žmogus greit būtų supratęs, jog jo smegenyse kai kas ėmė ne taip veikti, jei solidūs intelektualai už šimtą kitą dolerių nebūtų pritariamai linkę galvomis, o laisvi žurnalistai nebūtų į padanges kėlę šį varganos minties "skrydį".

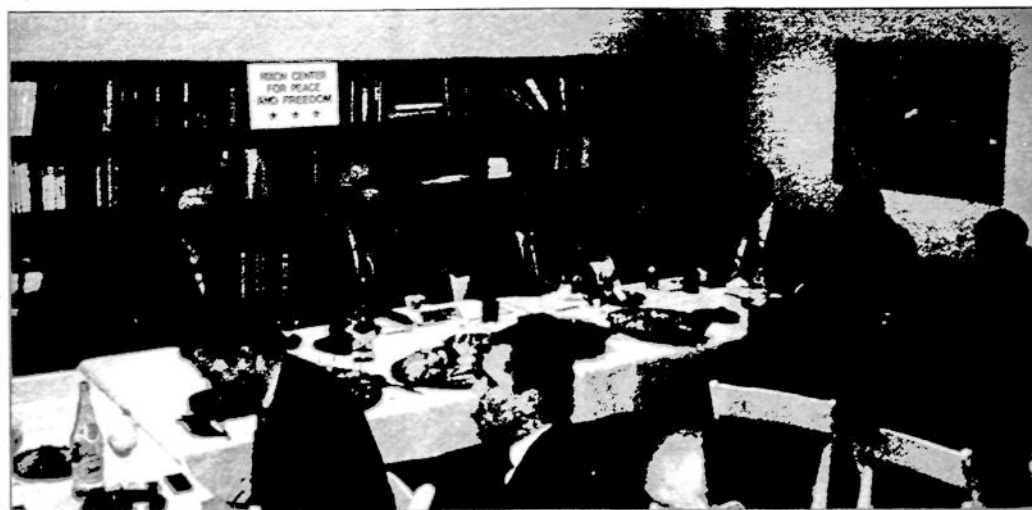
Intelektualų vaidmuo

Intelektualai linę parsiduoti, o kai nėra jų intelektualinių galių rinkos, jie parduoda savo "figūrą", "povyzą", "dalyvavimą" ir apsimeta, jog šitai ir yra jų intelektualinė galia. Kai tik įsivyrąja tokie sandėriai, ironiškoji pinigų galia ima žaisti savo žaidimą. Kokį Stašaitį regėjo intelektualai? Dalijantį pinigų ambicingą kviailį (pagal intelektualinius standartus). O kaip intelektualai atrodė Stašaičiui? Bestuburiai, neturintys savigarbos nevykeliai, kuriuos galima visiškai pigiai nupirkti. Paradoksas tas, kad pinigų galia abiem pusėm pasiūlė naujus vaidmenis. Stašaičiui - tautos mokytojo, švietėjo, o intelektualams - prisitaikiusių prie naujų aplinkybių laisvų mąstytojų. Kas čia iš ko pasityčiojo? Manėčiau, beasmenė pinigų galia - iš visų. P pinigai Stašaičiui suteikė tą galią, kurią anksčiau teikdavo nomenklatūrinis postas, o norai ir vaizduotės galimybės liko tos (nukelta į 2 psl.)

VAIZDAI IŠ LIETUVOS SEIMO PIRMININKO VYTAUTO LANDSBERGIO APSILANKYMO WASHINGTONE BIRŽELIO 19-20 D.

Seimo Pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis skaito pranešimą JAV Kongreso bibliotekoje minint Martyno Mažvydo "Katekizmo" 450-ąsias išleidimo metines.

Pokalbis per pietus "Nixon Center for Peace and Freedom" patalpose. Iš kairės: Nixon ir Ford administracijų gynybos sekretorius James Schlesinger, Seimo Pirmininkas V. Landsbergis, ambasadorius A. Eidintas.

KELIAS Į EUROPOS SAJUNGĄ: ATRINKTOSIOS VALSTYBĖS NĖRA IŠSKIRTINIS KLUBAS

Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas Andrius Kubilius teigia nesutinkąs su Europos Komisijos siūlymu netraukti Lietuvos į pirmąją Europos Sajun-

gos plėtimosi ratą. Apie tai jis pareiškė įvykusiame susitikime su Europos Komisijos delegacijos Lietuvoje vadovu, ambasadoriumi Henrik Schmiegelow.

"Kai kurie duomenys, pateikti Europos Komisijos, neatitinka tikrovės, tad Vyriausybė pasitengs pateikti argumentus dėl jų", - sakė Andrius Kubilius. Jis tikisi, kad iki gruodį Liuksemburge vyksiančio ES šalių vadovų (nukelta į 5 psl.)

SU LIETUVA NEBUS PRADĖTOS DERYBOS DĖL STOJIMO Į EUROPOS SAJUNGĄ

Europos Komisija kol kas nerekomenduoja pradėti derybų dėl stojimo į Europos Sąjungą su Lietuva ir Latvija. Komisijos pranešime sakoma, kad "kurdamas rinkos ekonomiką Lietuva padarė didelę pažangą, bet pereinamuoju laikotarpiu ji turėtų didelių sunkumų atlaikyti rinkos jėgų konkurencinį spaudimą Sąjungos viduje". Teigiama, kad Lietuvai dar reikia ypač stengtis, kad būtų daugiau investuojama iš užsienio. Lietuva taip pat buvo rimtai kritikuota dėl administracinės ir teisinės sistemos. Lietuvos politikų nuomone, Lietuvos ir Estijos pasirengimas

stoti į Sąjungą yra daugmaž vienodas, bet deryboms buvo pakviesta tik Estija.

Premjeras Gediminas Vagnorius kritikavo Europos Komisijos siūlymą nepradėti derybų su Lietuva. Jis atkreipė dėmesį, kad kai kurie Europos Komisijos nurodyti duomenys apie Lietuvą yra pasenę. G. Vagnorius sakė siekiant, kad Europos Komisija peržiūrėtų savo sprendimą.

Europos Komisijos vertinimas yra rekomendacinio pobūdžio, ir šalis, su kuriomis Europos Sąjunga pradės derybas, galutinai išaiškės gruodžio mėnesį.

LR

KADA LIETUVA PASMERKS GENOCIDĄ IR JO VYKDYTOJUS?

Adomas Lukaševičius

Konstitucijos nuostatos apibrėžia tautos ir kiekvieno piliečio teisę priešintis bet kam, kas prievarta kėsina į Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą, konstitucinę santvarką. Valstybės gynimas nuo išorės ginkluoto užpuolimo yra kiekvieno Lietuvos piliečio teisė ir pareiga.

1940 m. birželio 15 d. Lietuva buvo okupuota ir mūsų valstybei buvo neteisėtai primestas okupacinis režimas. 1944-1953 metais vyko tautos ginkluotasis pasipriešinimas - partizaninis karas prieš Sovietų Sąjungos okupacinę kariuomenę ir okupacinio režimo struktūras. Lietuvos partizanų vadovybė buvo aukščiausioji teisėta Lietuvos politinė ir karinė valdžia, kuriai užsienyje atstovavo Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas. Tautos suvereniją valią ir nepriklausomos demokratinės Lietuvos valstybės testinumą išreiškė 1944 m. vasario 16 d. Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto deklaracija ir 1949 m. vasario 16 d. Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos politinė deklaracija.

1940-1990 m. Lietuvoje įvairiomis formomis - karinėmis ir politinėmis - vyko pasipriešinimas (rezistencija) SSRS okupacinei valdžiai. 1940 m. prasidėjo lietuvių tautos genocidas, kuris tęsėsi daugiau kaip dešimtį metų. Jau 1941 m. iš Lietuvos ištremta 14,500 žmonių. 1940-1941 metais įkalinta 14,100 žmonių, nužudyta 1400 1941 m. sukilimo dalyvių. Patikslintais duomenimis, 1940-1953 metais išvežtų į lagerius ir tremtį yra 281,341 žmogus, 26,556 - žuvę rezistentai, jų šeimų nariai ir rėmėjai. Iš Lietuvos pasitraukė 444,000 žmonių. Lietuva tuo metu neteko iš viso 791,599 žmonių.

Okupacinio režimo struktūros - komunistų partijos ir vykdamosios valdžios atstovai miestuose ir kaimuose, siekdami sunaikinti nepaklusnius gyventojus, nusprendavo, kas turi būti ištremtas ar įkalintas. Į okupacinio režimo struktūrų vadovų sąrašus patekdavo ištisos šeimos. Tokie veiksmai yra lietuvių tautos genocidas.

JT Generalinė Asamblėja 1948 m. gruodžio 9 d. priėmė konvenciją dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį. Baustina tokia veikla: genocidas, samokslas vykdyti genocidą, tiesioginis ar viešas kurstymas vykdyti genocidą, bendradarbiavimas vykdant genocidą. Asmenys, vykdantys genocidą ar kokią nors kitą anksčiau nurodytą veiklą, baudžiami nepriklausomai nuo to, ar jie yra pagal Konstituciją atsakingi vadovai, valstybės pareigūnai, ar privatus asmenys. Lietuva yra prisijungusi prie šios konvencijos, taip

pat prie 1968 m. lapkričio 26 d. konvencijos dėl senaties termino netaikymo už karinius nusikaltimus ir nusikaltimus žmonijai. Minėtos sutartys įpareigoja priimti nacionalinius įstatymus, numatančius atsakomybę už genocidą bei nusikaltimus žmoniškumui.

1992 m. balandžio 9 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos įstatymas "Dėl atsakomybės už Lietuvos gyventojų genocidą". Jame nurodoma, kad šis įstatymas turi grįžtamąją galią, o asmenims, padariusiems šiame įstatyme numatytus veiksmus iki jo įsigaliojimo, netaikoma patraukimo baudžiamajon atsakomybės senatis. Įstatymo 3 straipsnis nustato, kad genocido bylas nagrinėja Lietuvos apygardų teismai.

Manome, kad genocido byloms nagrinėti turėtų būti sudarytas specialus teismas (tribunolas).

1997 m. sausio 23 d. Pasipriešinimo 1940-1990 metų okupacijoms dalyvių teisinio statuso įstatymas Nr. VII-97 apibrėžė, kas yra kariai savanoriai ir laisvės kovų dalyviai. Dar būtina parengti okupacijų padarytos žalos įvertinimo ir apskaičiavimo įstatymą, pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų, nebuvusių ar nesančių Lietuvos Respublikos piliečiais, teisių įstatymą, Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą papildyti straipsniais, nustatančiais atsakomybę už mėginimą slėpti ar trukdyti tirti genocido nusikaltimus ir okupacinių režimų repressuotų asmenų veiklą. Pagaliau dar neturime ir desovietizacijos įstatymo, kuris turėtų Lietuvos komunistų partiją pripažinti nusikalstama tautai ir Tėvynei, nes ji tiesiogiai kolaboravo su okupacinėmis valdžios struktūromis ir vykdė tiesioginę lietuvių tautos genocido politiką, remdamasi pseudomoksline "klasių kovos" ideologija ir antidemokratiniais "proletariato diktatūros" principais, kurių pagrindas - tremtis, smurtas, teroras, žudynės.

Tokio pobūdžio įstatymuose turi būti išsprendži paramos nukentėjusiems nuo okupacinių režimų klausimai, numatoma pagalba vienišiemis tremtiniais ir politiniams kalinčiams (galbūt steigiant reabilitacijos namus vienoje sanatorijoje), sutarčių sudarymas su kitomis valstybėmis dėl socialinių garantijų tremtiniais bei politiniams kalinčiams, laisvės kovų dalyvių atminimo įamžinimas ir t. t.

Dar baisesnį yra dvasiniai komunistų okupacijos padariniai. Sovietizavimas buvo ne tik fizinis, bet ir dvasinis genocidas. Buvo uždarinėjamos bažnyčios, tremiami, žudomi ir įvairiais būdais naikinami kunigai, inteligentai, draudžiama naudotis lietuvių literatūros klasikų veika-

(nukelta į 5 psl.)

Prozininkas Jonas Mikėlinas, šventęs savo 70 metų jubiliejų Lietuvos Rašytojų Sąjungoje, priima dovaną - paveikslą, kuriame nutapyta mokykla, kurioje jis mokėsi.

Vlados Inčiūtės nuotr.

DIDŽIŲJŲ "MOKYTOJŲ" ŽLUGIMAS

(atkelta iš 1 psl.)

pačios, tik anksčiau jos buvo užgniaužtos. Intelektualai, kuriems anksčiau buvo nepatogu "laižyti" okupantui ranką, dabar galėjo apsimesti ne laižą, o paroduodą savo proto vaisius. Spektaklis greitai baigėsi, nes į sceną išėjo kietesni ir intelektualėsniai žaidėjai, kuriems jau neberekėjo, kad intelektualų aplinka juos sutaurintų. Tačiau pastarųjų savaičių įvykiai akivaizdžiai rodo, kaip intelektualai, meno žmonės linkę lipni prie "galinčių duoti" valdininkų. Tik pašauk. O jau sukurti demagoginę dūmų uždangą mokame tikrai meistriškai.

G. Konopliovo fenomenas

Kitas švietėjas - žymusis ekonomikos daktaras, "Tauro" bankininkas Genadijus Konopliovas. Pradinį kapitalą susikrovė būdamas nomenklatūrininkas, vėliau tapo privačios nuosavybės ideologu. Įvairiais būdais - raštais, kreipimais, pareiškimais, išpirtame "Lietuvos ryto" puslapyje spausdinamomis ataskaitomis ir save šlovinančiais straipsniais - aiškino tautai privačios nuosavybės šventumą, absoliutumą ir neliečiamybę. Daug bylinėjosi su žurnalistais, kaltinusiiais jį elementariausiu plagiatu, nuolatos buvo įvairiausių finansinių "triukų" herojus. Figūra, žinoma, įvairialypė. Mastai daug didesni nei Stašaičio. Spaudoje kuriamas galingos intelektualinės ir ekonominės galios paveikslas. Didis teoretikas pastaruoju metu vis labiau savo samprotavimus siejo su pamatiniais Bažnyčios postulatais, Popiežiaus Jono Pauliaus II mintimis. Jo raštų pirmasis tomas įraštas oda. Čia sudėtos brošiūros, kai kurios su visom metrikom. Galima nujausti, jog pasamdyti intelektualai šitaip pasijuokė iš minties galiūno, o gal pasamdyti ir buvo tik minties galiūno

A. Paulauskas ragina nepriimti turto grąžinimo įstatymo

Prezidento posto pasiryžęs siekti buvęs Lietuvos generalinio prokuroro pavaduotojas Artūras Paulauskas prisijungė prie raginančiųjų nepriimti Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo.

"Jeigu toks sprendimas būtų priimtas, siūlyčiau prezidentui šio įstatymo nepasirašyti", pažymi A. Paulauskas išplatintame pareiškime.

Galimas kandidatas į prezidentus teigia, kad diskusijos dėl šio įstatymo priėmimo "nužengė pavojingą linkmę" - šimtai tūkstančių žmonių gali prarasti

(nukelta į 5 psl.)

lygio knygos rengėjai. Neeilinė asmenybė. Ant jos sukurtas "Tauro" banko pečių ir turėjo laikytis visa naujoji dora verslininkystė, paremta dar ir Bažnyčios mokymu. Birželio 12 d. Lietuvos bankas nušalino "Tauro" valdybą, sustabdė pirmininko Genadijaus Konopliovo įgaliojimus, uždraudė vykdyti tam tikras operacijas. Tiesiog nesuvokiama, kaip šitai galėjo atsitikti tokiam teoretikui ir praktikui, kuris dar visai neseniai iš Anglijos rankinėse vežėsi dešimtis milijonų ir, kol neprispaudė spauda, visai neketino mokėti mokesčių. Gal bankas būtų geriau jautėsis, jei pats Bankininkas nebūtų taip rūpinęsis skleisti "savo" mokymą (puslapis "Lietuvos ryte" ir intelektualų būrelis kainavo ne vieną milijoną litų). Kita vertus, gal tai tiesiog eilinis gautų kreditų ir valstybės pinigų nusavinimas (bankas skolingas valstybei jau daugiau kaip 95 mln. litų). Šiaip ar taip žlugo dar vienas mitinis herojus. Ramiau Lietuvoje gyvena tie, kuriems nebūdingos švietėjiškos intencijos, kurie netrokšta, kad visi garbintų jų "protą ir išmintį". Tyliai vagia ir plešia, pasirašinėja valstybės garantinius raštus ar pakiša juos pasirašyti kvailesniems už save, "pramušinėja" kreditus, dalija ir perdalija Lietuvos turtą.

Paminėtas 1941 metų sukilimas

Birželio 23 d. Vilniuje prisimintas 1941-ųjų birželio sukilimas, kurio dalyviams pavyko trumpam atkurti tuo metu sovietų okupuotos Lietuvos nepriklausomybę.

56-ųjų šio sukilimo metinių proga padėta gėlių sostinės Antakalnio ir Rasų kapinėse. Po Šv. Mišių Vilniaus arkikatedroje bazilikoje surengtas šiai sukakčiai skirtas minėjimas Vilniaus karininkų ramovėje.

Pasipriešinimo judėjimo aukų atminimas šiomis dienomis taip pat pagerbiamas ir kituose Lietuvos miestuose.

Gausių 100 tūkstančių savanorių būrį pritraukęs sukilimas prasidėjo 1941 metų birželio 22-ąją - po dienos laikinoji Lietuva (nukelta į 5 psl.)

Lietuvos Respublikos Seimo Spaudos Tarybos pranešimas

Jau ketvirtą kartą skelbiamas konkursas Baltijos Asamblėjos (BA) apdovanojimams gauti už literatūros, meno ir mokslo laimėjimus.

Norintys dalyvauti konkurse, prašome pateikti darbus su visa būtina informacija: pretendento biografija, 2 recenzijos, rekomendacija (lietuvių ir anglų k.), garso ir vaizdo įrašais, skaidrėmis ir kt. **Baltijos Asamblėjos sekretoriatui. Adresas: Gedimino pr. 53, Lietuvos Respublikos Seimas, Vilnius. Smulkesnė informacija tel. (8-22) 22 78 52.**

Po to darbai bus pateikiami nacionalinei komisijai, kuri juos įvertins ir ne daugiau kaip du geriausius literatūros, meno ir mokslo darbus pateiks bendram Baltijos valstybių konkursui.

Baltijos Asamblėjos apdovanojimas įteikiamas Baltijos Asamblėjos sesijoje kartą per metus:

už literatūros laimėjimus romano, pjesės, eilėraščių, apsakymų, esė rinkinio ar kito panašaus kūrinio, parašyto lietuvių, estų ar latvių kalba, autoriui;

už meno laimėjimus autoriui, arba atlikėjui (režisieriui, solistui, aktoriui, baleto artistui ar menininkų grupei) už pateiktą (atliktą prieš auditoriją) meno darbą ar darbų ciklą vaizduojamojo arba taikomojo meno, muzikos, architektūros, teatro ar kino srityse per pastaruosius trejus metus.

už mokslo laimėjimus autoriui už tyrinėjimo darbą ar darbų ciklą humanitarinių, socialinių ar gamtos mokslų srityje, kuris turi tarptautinę reikšmę, svarbų poveikį Baltijos regionui ir yra paskelbtas per pastaruosius trejus metus.

Laureatams bus įteikti apdovanojimai ir piniginė premija (5000 ECU). Apdovanojimus gavę literatūros, meno ir mokslo darbai bus populiarinami visose trijose Baltijos valstybėse.

1994 metais meno premija buvo įteikta režisieriui J. Nekrošui už spektaklio pagal mažąsias A. Puškino tragedijas ("Mocartas ir Saljeris", "Don Chuanas", "Maras") režisūrą. 1995 metais mokslo premija įteikta Juozui Kului už mokslinį tyrimų ciklą fizikinės cheminės biologijos srityje, o 1996 metais - poetei Juditai Vaičiūnaitei už poezijos rinktinę.

V. Nacickaite

Birželio mėnesį Vilniuje įvyko tradicinis literatūrinis renginys "Poezijos pavasaris - 97", sukvietęs didžiąją dalį Lietuvos intelektualų. Nuotraukoje: "Poezijos pavasario - 97" klausytojų tarpe Lietuvos prezidentas A. Brazauskas (pirmas iš kairės), V. Daujotytė (antra iš dešinės), Vytautas Landsbergis (pirmas iš dešinės).

A. Žižiūno nuotr.

Oxfordo ir Harvardo diplomus galima nusipirkti "Internete"

Padirbtus prestižinių Oxfordo ir Harvardo universitetų diplomus galima užsisakyti per kompiuterinį tinklą "Internet", birželio 19 d. rašo laikraštis "The Independent".

Būsimieji absolventai tik už 70 svarų sterlingų (115 JAV dolerių) gali nusipirkti jų pageidaujamo universiteto diplomą.

"Egzotiškų" universitetų, pavyzdžiui - Stelenbošo Pietų Af-

rikoje, diplomai yra brangesni, tačiau kaina krenta už menkesnius pažymius ir vidurinės mokyklos egzaminų įvertinimus, kuriuos atsižvelgiama stojant į universitetą.

"Internete" diplomais prekiaujantis Peteris Quinnas iš Liverpoolo sakė, jog dokumentai yra tik pokštas. Jie bus naudingi nuotaiikos pakėlimui.

Policija sako, jog P. Quinnas

savo klientų neapgauinėja, todėl tai nėra nusikaltimas.

P. Quinnas prieš dvejus metus padirbinėjo medicinos pažymėjimus, tačiau kaltinimai jam pateikti taip pat nebuvo. **BNS**

Padovanokite "Darbininko" prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių proga! Prenumerata vieneriems metams - tik 30.

Prezidentas pasigenda politinės kultūros ir pastebi marksizmo liekanas

Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas teigia, jog politinė kultūra mūsų šalyje yra labai žema bei sako pastebįs visose partijose išlikusio marksistinio mąstymo pavyzdžių. Apie tai jis pareiškė birželio 23 d. surengtoje spaudos konferencijoje.

"Politinė kultūra yra žemo lygio todėl, kad tokie kaip aš, o tokių daug, išaugo ir išklaušė istorinio dialektinio materializmo, partijos istorijos kursų, tad ši dvasia yra jaučiama", - sakė šalies vadovas. Algirdas Brazauskas teigia pastebįs šią dvasią ne tik kairiosiose, bet ir kitose par-

tijose.

Algirdas Brazauskas birželio 23 d. neatsakė į klausimą, ar kels savo kandidatūrą artėjančiuose prezidento rinkimuose, bei kieno kandidatūrą gali palaikyti.

ELTA

**Skaitykite
Darbininką
ir pasiūlykite jį
savo draugams!**

(718) 827-1351

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje. **OHLERT-RUGGIERE, Inc.**, 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigų kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†
KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✂ **LĖKTUVAI**
✂ **LAIVAI (CRUISES)**
✂ **TRAUKINIAI (AMTRAK)**
✂ **AUTOBUSAI**
✂ **NUOMOJAMOS MAŠINOS**
✂ **VIEŠBUČIAI**
✂ **IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS**
GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —

Palaimintąjį arkivyskupą prisimenant

Liturginiame kalendoriuje liepos 12 d. minėjome Lietuvos sūnų - palaimintąjį arkivyskupą Jurgį Matulaitį. Kristaus ir Bažnyčios meilė - tai visų jo darbų pagrindas. Jis neieškojo savo garbės, o tik Dievo garbės ir sielų išganymo. Tai aukščiausias jo tikslas, kuris, sujungtas su pasitikėjimu Dievo Apvaizda, padėjo jam išlikti ramiam ir nuveikti tiek daug. Visas Palaimintojo gyvenimas paženklintas kryžiumi: našlaiščių dalia, nuo penkiolikos metų iki pat mirties kankinusi liga, ir taip dažnai nesuprastas kitų...

Dar būdamas jaunas kunigas ir matydamas, kad naujos socialinės bei komunistinės idėjos gali atitraukti nuo Bažnyčios daug darbininkų, Varšuvoje suorganizavo socialinius kursus ir subūrė darbininkus į organizaciją, paremtą krikščioniškais socialiniais pagrindais. Už tai Varšuvos Bažnytinėje konsistorijoje buvo apšauktas socialistu ir komunistu. Šių priekaištų apmąstymo išdavoje viename laiške rašė: "Raminuosi tuo, kad mes nuo tų kalbų nei blogesni, nei geresni nebūsime. Tegu sau kalba, ką nori, o mes žiūrėkime savo ir dirbkime, kad būtume kaskart geresni".

Susilaukė ir teigiamo įvertinimo: 1907 m. pakviestas į Petrapilio Dvasinę Akademiją dėstyti sociologiją, o vėliau paskiriamas jos inspektoriumi. Tačiau šiuo pareigų greitai atsisakė, pasiryžęs atnaujinti jau bėmirstančią marijonų vienuoliją. Sunkumų netrūko ir šiame darbe: carinės valdžios persekiojimai, įtarinėjimai.

Pats sunkiausias laikotarpis palaimintojo Jurgio Matulaitio gyvenime buvo vyskupavimas Vilniuje. J. Matulaitis Vilniaus vyskupu buvo paskirtas 1918 m. pabaigoje, kai mieste "viskas virte virė". Štai kaip tuometinė padėtis apibūdina pats vyskupas: "Įvairios partijos ėmė varžytis tarp savęs miestą ir valdžią. Bene ar tik ne šešios žmonių grupės savinasi sau Vilniaus valdžią: lietuvių Taryba, vokiečių kareivių Taryba, lenkų Komitetas, Darbininkų (bolševikų) Taryba, tų pačių bolševikų Taryba, susidariusi Vileikoje su Kapsuku ir senoji, dar rusų paliktoji miesto Valdyba". Visi norėjo patraukti vyskupą į savo pusę. Tačiau ir tokioje suirutėje bei tautiniuose ginčuose vyskupas sugebėjo vadovautis pasirinktuoju vyskupišku sūkiu "Nugalėk blogį gerumu" ir būti rūpestingu ganytoju ir tėvu visiems: ir lietuviams, ir lenkams, ir gudams.

Pasikeitus politinei situacijai Vilniuje, vysk. J. Matulaitis matė, kad išmintingiausia būtų atsistatydinti. Šiam jo žingsniui pritarė ir Popiežius. Vyskupas išvyko į Romą, tikėdamasis įsteigti atgaivintos marijonų kongregacijos generalinius namus. Tačiau Šv. Tėvo planai buvo kiti: jį paskyrė tituliniu arkivyskupu ir pasiuntė į Lietuvą kaip Apaštalinį vizitatorių. Atvykęs į Kauną, arkivysk. Matulaitis parengė Lietuvos Bažnytinės Provincijos projektą, kurį 1926 balandžio 4 d. patvirtino Roma. Vėliau ruošė Lietuvos konkordatą su Šv. Sostu. Vos spėjęs jį baigti, susirgo ir 1927 sausio 27 d. mirė Kaune.

Išspildė Palaimintojo Jurgio Matulaitio troškimas "sudegti kaip žvakė ant altoriaus nuo darbo kaitros ir meilės ugnies" Kristui ir Jo Bažnyčiai. Tačiau jo misija nesibaigė: jis liko mums mokytojas ir užtarėjas. Savo dvasiniame dienoraštyje, pavadintame "Mintys, apšvietimai, įkvėpimai, pasikėtinimai", palaimintasis rašo: "Ne nuo kitų peikimo, niekinimo, žeminimo reikia pradėti Kristuje atnaujinimo darbą, bet nuo įėjimo į save patį, gilesnio išsiūrijimo į savo gyvenimą ir pasielgimą, nuo savęs išsižadėjimo... Reikia pirmiausia pačiam Dievo keliais imti vaikščioti, o paskui jau rūpintis, kad ir kiti imtų tais pačiais keliais vaikščioti, ir kitus reikia rūpintis patraukti paskui save, ypač savo pavyzdžiu".

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

Vincas Krėvė

1

Perėmus Vilnių iš bolševikų rankų ir kaip atlyginimą už šią dovaną įsileidus bolševistines igulas, lietuvių tauta buvo pagauta didžiausio nerimo ir sielvarto, nes suprato, kad prasidėjo Lietuvos tragedijos pirmasis aktas. Labiau pažindami bolševikus negu kitas Vakarų Europos tautos, lietuviai suprato, kad Maskva nesilaikys pusiausvyros, bet visomis priemonėmis sieks užbrėžto tikslo - pagrobti Lietuvą ir visą Pabaltiją. Visi buvo įsitikinę, kad bolševikai laukia patogaus ir tinkamo momento. Vienintelė viltis, kuri dar kai kam šviesdavo, - tai ta, kad vokiečių vyriausybė neleis įsigalėti bolševistinei santvarkai kaimyninėje Lietuvoje ir, vokiečiams užprotestavus, bolševikai nedrįs eiti į konfliktą su jais, nes jie dar nėra pakankamai karui pasirodę.

1940 m. birželio mėn. 15 d. bolševikų kariuomenei įžygiavus Lietuvon ir Respublikos Prezidentui A. Smetonai su visa šeima ir artimaisiais giminėmis išvykus į užsienį, net labiausiai politikoje nenusimanantiems pasidarė aišku, kad Lietuvos Vyriausybės savarankumas yra jau tik nieko nereikšianti fikcija; faktiškai visa valdžia pateko į rankas bolševikų ginkluotų pajėgų ir Maskvos Komisarų Tarybos igaliotinio V. Dekanozovo, atvykusio Lietuvon 1940 m. birželio mėn. 15 dienos vakarą, jau A. Smetonai išvykus į užsienį.

V. Dekanozovas Lietuvon atvyko su aiškiai nustatytu tikslu - inkorporuoti Lietuvą į Tarybų Sąjungą. Jei iš karto formaliai to nebuvo padaryta, tai tik todėl, kad buvo norima suvaidinti politinę komediją - neva laisvu noru Lietuvos įsijungimą į Tarybinių Respublikų Sąjungą. Tuo tikslu Maskvos buvo suplanuota tiek Lietuvoje, tiek ir kitose Baltijos valstybėse kol kas išoriniai palikti ta

Dalius Stancikas

Dokumentu, orientuotu į ateitį, XXI amžių, B. Jelcinas pavadino Paryžiuje pasirašytą Rusijos ir NATO pagrindinį aktą. Šiuo aktu atsižvelgta į teisėtus Rusijos interesus, ir atveriamas kelias taikiai, nesuskaldytai į blokus Europai, - taip akta per Rusijos televiziją komentavo B. Jelcinas. Skamba gražiai, viltingai. Lyg ne tas pats Jelcinas visai neseniai taikiai Europą išvaizdavo kiek kitaip - grasindamas peržiūrėti Rusijos santykius su NATO, jei ji į ją bus priimtos Baltijos valstybės. Buvęs rusų žvalgybos šefas, dabar užsienio politikos vadovas J. Primakovas kalbėjo dar konkrečiau: gąsdino pačias Baltijos valstybes, jei jos pateks net į antrąjį NATO plėtimosi etapą. Taigi dėl pirmojo buvo jau ramus, žiūrėjo į ateitį, į XXI amžių.

Tokį atšiaurų, netgi cinišką Rusijos toną galima paaiškinti labai paprastai: prieš akto pasirašymą pozicijose psichologinė kova dėl starto pozicijų ir nuolaidų. Rusija reikalavo sau kasnio - amžinos interesų zonos prie Baltijos jūros. Kartu pamėginta apsiminti ir vietinius ortodoksus, kuriuos vien žodis NATO veikia kaip pasiutęs virusas - jie pasirodė iškart vilktis savo ordinarus palaidines ir prateisti Antrąjį pasaulinį...

Paruošiamajame laikotarpyje buvo šauti keli šūviai į Lietuvą smulkesnio kalibro šoviniais. Tai Karaliaučiaus gubernatoriaus pretenzijos (Maskva jų nepaėmė) ir Klaipėdos kraštas, kurias kai kas Lietuvoje mėgino "nutaptinti" - kaip "atsiliepimą" ir neatšaukiamą Landsbergio kalbas Amerikoje apie Kaliningrado sritį. Bet reikalai yra kur kas rimtesni nei vietinis pasikandžiojimas, ir tą geriausiai parodė tuo pat metu vykęs Rusijos Dūmos delegatų vizitas į Rygą: rusai vėl staiga pradėjo pūsti Latvijos tautinių mažumų problemas. O prieš Lietuvą vėl užgrota 1990-ųjų "Kalinka" - sienų (Klaipėdos krašto) klausimas. Šisysk nuvalkiotos melodijos nieko nesuvaldomo, bet kas nors panašaus greičiausiai bus vėl pakartota sprendžiant Europos Sąjungos plėtimosi klausimą.

Paruošiamuoju laikotarpiu buvo dar vienas įdomus sutapimas. Visą laiką atkakliai tylėję rusai savo ambasadoriaus Lietuvoje lūpomis užsiminė apie galimybę

grąžinti užgrobtą ambasadą Paryžiuje. Žodinis reveransas prieš Paryžiaus sutartį? Mėginimas Vakarams įrodyti, jog Rusija mokės gražiai elgtis su Baltijos valstybėmis, paliktomis jos itakos sferai? Jei taip, tai reveransas tikrai gilus: iš Vakarų Europos pasitraukiam, o Baltijos valstybėse dar labiau įsitvirtiname; mat rusai už pavogtą turą norėtų atlyginimo - papildomo 2 ha sklypo Vilniuje prie savo ambasados. O jergutėliau! Rodos, Rusijos ambasada Lietuvoje iki šiol neturėjo išskirtinių sąlygų (prieš metus vienas Amerikos politikas, palyginęs JAV ir Rusijos ambasadų pastatus, juokavo: iš tolo matyti, kuriai valstybei LDDP valdžia teikia prioritetus...). Taigi rusai savo didžiausią valstybinę politiką ir moralinėmis nuostatomis pavydėtinai nuoseklūs - nieko užgrobtą dykai nesiruošia grąžinti. Tą patvirtina ir Dūmos nutarimas, jog per Antrąjį pasaulinį karą pagrobto meno vertybės yra tikriausia Rusijos nuosavybė. Kaip, beje, ir archyvai.

Tas pats politinis dvilypumas prasisklaido ir jau minėtoje Jelcino kalboje. "Jei Europa XXI amžių pasitiks nesuskaldyta į blokus", rusai daug nedelsdami (kiek čia liko iki šimtmečio pabaigos) turėtų išspręsti Karaliaučiaus demilitarizavimo problemą - dar užsilikusį padalijimo sienos punktą ir užmirštą pretenziją į Baltijos valstybes. Kita vertus, Jelcinas čia pat tvirtina, kad "šiuo aktu atsižvelgta į teisėtus Rusijos interesus". Kadangi konkrečiai tie interesus nenurodo, belieka manyti, jog tai yra Baltijos valstybės.

Rusai savo interesų zonos nežada atsisakyti ir kitame amžiuje - tiesiog aplinkybės verčia juos veikti ne taip tiesmukiškai kaip anksčiau. Dviem dešimtmečiams užmarindama Juodosios jūros laivyno opą, Rusija mėgina vėl prisivilioti Ukrainą. Ši pastaruoju metu mieliau bendravo su Baltijos ir Lenkijos prezidentais bei flirtavo su NATO, matyt, irgi nelabai tikėdama "nesuskaldyta į blokus Europa". Pagaliau Jelcinas atsisaukė, nors tikrasis problemų sprendimas, ko gero, atidėtas ateičiai (gal kol Rusija sustiprės), nes, kaip tvirtina įtakingasis Maskvos meras Lužkovas, Sevastopolis buvo ir liks Rusijos miestas. Šiaip jau Jelcinas, kaip ir atsisakydamas Krymo, savo valdininkams kabai griežtai nu-

Mirė poetas Eduardas Mieželaitis

A. Žižūno nuotr.

1997 m. birželio 6 d. eidamas 78 metus Vilniuje mirė poetas Eduardas Miežėlaitis.

Eduardas Miežėlaitis gimė 1919 m. spalio 3 dieną Pakruojo rajone Kareiviškių kaime. Jis studijavo Kauno ir Vilniaus universitetuose. Žymią gyvenimo dalį praleido dirbdamas spaudos srityje. 1959-1970 m. E. Miežėlaitis vadovavo Lietuvos rašytojų sąjungai.

Poeto kūryba buvo spausdinama nuo 1939 metų. Jo gyvenimo ir kūrybos kelias ejo per sudėtingų socialinių lūžių laiką, etapinės permainos palietė jo kūrybą ir likimą.

E. Miežėlaitis kūryba buvo verčiama į įvairias kalbas, poetas pelnė Lietuvos ir tarptautinių apdovanojimų, 1974 m. jam buvo suteiktas liaudies poeto vardas. LA

rodė nebegąsdinti Ukrainos ir su ja elgtis kuo gražiau.

Baltijos valstybių užsienio reikalų ministras birželio 1 d. dar sykį pakartojo neperarandą vilties patekti į pirmąjį NATO plėtros etapą ir tik, kad viršūnių susitikime Madride bus labai aiškiai pasakyta dėl antrosios plėtimosi bangos.

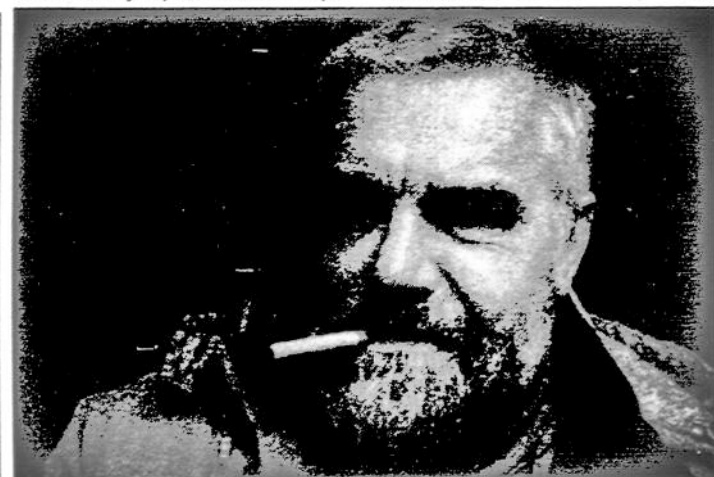
Kad į pirmąjį etapą nepateksim, buvo akivaizdu dar prieš pradedant visą šią pasitarimų odiseją. Iš tiesų juk ir kovota dėl tos kibirkštėlės vilties pakliūti į antrąjį ratą, tačiau labai gali būti, kad pragmatiški Vakarai jį sumanė tik kaip iliuzinį dopingą atstumtiesiems. Tuomet pagal Jelcino formuluoatę gyventume "nesuskaldytoje į blokus Europo-

je", tik Rusijos "teisėtų interesų" zonoje. Jei ne karinių, tai bent jau turitinių. O toks, beje, ir buvo perestroikos sumanymas.

Šiuo atveju vienintelė įmanoma atspirtis rytiškiems turtingiems pančiams būtų Europos Sąjunga. Čia pakliūti šansų lyg ir daugiau, nors ir ji kol kas atrodo kaip besitraukianti horizonto linija.

Ir vis dėlto, nepaisant kiek išsivėpusios Rusijos dvilypų žaidimų ir gana pesimistiškos tikrovės, reikalai nėra tokie jau blogi, ypač kai atsigręži atgal - juk prieš keletą metų apie NATO nelabai drįsime nė svajoti.

Pagaliau iš patirties žinome, kad atkaklumas kartais daro stebuklus. LA

Fotomenininkas Antanas Sutkus.

Š. Narbuto nuotr.

įvairiais klausimais gana sėkmingai. Neatsižvelgiant įėjusio Respublikos Prezidento pareigas J. Paleckio sutikimą, Ministerių Taryba atmetė Maskvos pasiūlymą įvesti į vidaus apyvartą tarybinę valiutą - rublius. Maskva šiuo klausimu turėjo nusileisti. Ministerių Taryba dauguma balsų atmetė vidaus reikalų ministro M. Gedvilos pasiūlymą legalizuoti Lietuvos komunistų partiją.

Maskvos atstovai su V. Dekanozovu prieky, pastebėję, kad jiems nepalanki grupė rodo kietą atsparumą, ėmėsi priemonių Ministerių Taryboje sustiprinti komunistinę grupę. Be Ministerių Tarybos ir be einančio ministro pirmininko pareigas prof. V. Krėvės-Mickevičiaus žinios, buvo J. Paleckio aktu įsteigtos naujos ministerijos - Darbo ministerija ir Pramonės ministerija, kurių ministeriais buvo paskirti, kaip pasirodė vėliau, komunistų partijos nariai. Buvo įsteigta Vilniaus srities igaliotinio įstaiga, kuriai vadovavo igaliotinis su ministerio teisėmis. Igaliotiniu buvo e. Respublikos Prezidento pareigas J. Paleckio aktu paskirtas irgi komunistas K. Didžiulis-Grosmanas. Susisiekimo ministerija pirmomis okupacijos dienomis buvo perimta bolševikų kariuomenės vadovybės žinion. Dabar Ministerių Taryboje atsirado specialus komisarų irgi su ministerio teisėmis.

Visus šiuos pertvarkymus kiek galėjo trukdė tautinė grupė finansiniais sumetimais, bet pagaliau ultimatyviai reikalaujant J. Paleckiu, per kurį veikė V. Dekanozovas, turėjo nusileisti.

Tuo pat metu buvo paskirtas naujas valstybės kontrolierius, irgi aršus komunistas L. Adomuskas. Tokiu būdu Ministerių Taryboje komunistinė grupė gavo aiškia daugumą. Be to, persiorientavo ir anksčiau svyruojantieji švietimo ir žemės ūkio ministeriai, svarbiausiais klausimais prisiliedami prie komunistinės grupės.

Gavę daugumą Ministerių Taryboje komunistai ir visose kitose srityse ėmė aktyviai veikti, dažnai nesiskaitydami nei su anksčiau padarytais Ministerių Tarybos nutarimais. Pasinaudojamas draugių įstatymu, vidaus reikalų ministeris M. Gedvilas legalizavo Lietuvos komunistų partiją ir visą eilę komunistinių organizacijų. Kiti komunistiniai ministeriai, naudodamiesi teise tiesiogiai teikti Prezidentui skirti ir atleisti savo ministerijų net aukščiausius pareigū-

(mukelta į 4 psl.)

■ JAV gynybos departamento žvalgybos raporte sakoma, kad nustatyta, jog šį pavasarį Maskvos karinė apygarda surengė didelio masto karines pratības. Jose buvo imituojamos tariamos Rusijos kariuomenės atakos bei branduolinės kontratakos prieš NATO, Lenkijos ir Lietuvos ginkluotą pajėgas. Šią informaciją paskelbė dienraštis "The Washington Times". Pratybų scenarijus imitavo Rusijos karinės branduolines pajėgas, ties Lenkijos ir Baltijos sienos tariamai besiginančias nuo NATO, Lenkijos ir Lietuvos ginkluotų pajėgų.

■ Vokietijos užsienio reikalų ministras Klausas Kinkelis pareiškė, kad Vokietija pasisako už NATO deklaraciją dėl Baltijos šalų saugumo. Ministras apie tai pranešė po susitikimo su JAV valstybės sekretore Madeleine Albright. Klausas Kinkelis sakė, kad negalima leisti Lietuvai, Latvijai ir Estijai patekti į "pilną" saugumo zoną. JAV ir Vokietija pasisako už tai, kad NATO liktų atvira kitiems plėtimo ratams.

■ Europos ir rekonstrukcijos banko duomenimis vienam Latvijos gyventojui balandžio mėnesį teko 68 USD užsienio investicijų, Estijos - 45 USD, Lietuvos - 21 USD. Iš Rytų ir Vidurio Europos valstybių daugiausia užsienio investicijų tenka vengrams - 184 USD - bei čekams - 117 USD vienam gyventojui.

■ Baltarusijos parlamento aukštieji rūmai priėmė prezidento įstatymo pataisas, kurios dar labiau išplėtė jo įgaliojimus. Pataisomis prezidentui suteikta teisė skelbti referendumus, eilinius ir pirmalaikius rinkimus bei paleisti abejus Baltarusijos parlamento rūmus. Prezidentas, be to, skiria premjerą ir jo pavaduotojus, Konstitucinio teismo pirmininką ir 6 teisėjus, generalinį prokurorą, Nacionalinio banko valdybos pirmininką ir narius.

Bostono Lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas

Bostono Lituanistinės mokyklos abiturientai: (iš kairės) Gina Walat, Angelika Kazakaitė, mokyt. M. Girmiuviene, Kastytis Norvaiša, Marius Hauser, Mantas Lingertaitis. Marijos Eivaitės-Hauser nuotr.

Šių metų gegužės 18 d. įvyko Bostono Lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas, diplomų įteikimas ir mokinių bei mokytojų pagerbimas. Nors visi mokiniai galėjo džiaugtis sulaukę šios dienos, niekas nesijautė laimingesni nei penki šios mokyklos abiturientai: Marius Hauser, Angelika Kazakaitė, Mantas Lingertaitis, Kastytis Norvaiša ir Gina Walat. Ši diena buvo skirta jiems, ištvermingai ir pagirtinai

užbaigusiems dešimties metų lietuvių kalbos, literatūros, istorijos, ir geografijos programas.

Diena buvo pavasariškai graži, saulėta ir vėjuota, kaip dera arti Atlanto. Iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis šv. Petro lietuvių parapijoje, kur per spalvingus vitražų langus skverbėsi stiprūs saulės spinduliai. Į mišias susirinko mokyklos abiturientai ir mokiniai, jų mokytojai ir tėveliai. Prieš pamaldas gėlytės buvo

prisegtos baigiamųjų klasių mokytojų ir mokyklos direktorei Daivai Navickienei. Taip pat aštuntos klasės mokiniai atvedė už parankių garbingus abiturientus ir juos pasodino pirmuosiuose suoluose. Per pamaldas kunigas Kontautas pasveikino visus, pabrėždamas šios dienos svarbą. Taip pat jis ragino visus toliau branginti lietuvių kalbą ir stiprinti jos vertę šiame pasaulyje.

Po šv. Mišių visi susirinko į parapijos salę, kur tėvų komiteto paruoštas vaišių stalas laukė svečių. Mokyklos vedėja Daiva Navickienė pasveikino visus susirinkusius. Išdalijusi Švietimo Tarybos rašinių ir piešinių konkurso premijas, ji pakvietė mokytoją Mirgą Girmiuviene prarasti pagrindinę užbaigimo dalį. Ši dešimtos klasės dėstytoja pakvietė penkis abiturientus į priekį, tada įteikė jiems užbaigimo diplomus. Atsiveikindama su šiais jaunuoliais, ponė Girmiuviene trumpai apibūdino kiekvieno norus, gabumus ir dideles pastangas. Ji ypač pagyrė Angeliką Kazakaitę, kuri baigė su aukščiausiais įvertinimais.

Abiturientai buvo gausiai apdovanoti. Tėvų komiteto vardu, Asta Norvaišienė įteikė kiekvienam po gražiai iliustruotą ir spalvotą knygą "Lithuania - Lietuva". Šitos gražios knygos, atkeliavusios iš Lietuvos šiai progai, yra ypač mielos, nes jose abiturientai apsiėmė linkėjimais ir parašais. Lietuvių Bendruomenės vardu, Aidas Kupčinskas įteikė kiekvienam po du bilietus į Vilniaus Styginio Kvarteto koncertą ir linkėjo, kad jų veidai dažnai matytųsi lietuviškoje visuomenėje. Gintaras Čepas, atstovaudamas

kredito uniiją "Taupą", apdovanojo abiturientus sąskaitomis po trisdešimt dolerių "Taupoje". Taip pat, kad šie ateities vairuotojai galėtų pasigirti savo kilme, jis įteikė lietuviškus automobilių lipinukus.

Ne kiekvienais metais turi Bostono Lituanistinė mokykla progą pagerbti net dvi baigiančiųjų klases. Šalia dešimtokų šiemet buvo ir nepaprastai šauni aštuntokų klasė. Šitie jaunuoliai skyrė stipriausius balsus dainavimo pamokose, trypė garsiausiai tautinių šokių repeticijoje ir daugiausia prakaitavo žaisdami krepšinį ir futbolą per pietų pertraukas. Su šypsena ir stipria ranka mokytoja Aldona Dabrilienė įteikė diplomus šiems jaunuoliams, sėkmingai užbaigusiems aštuonerių metų kursą: Gintui Adomkaičiui, Aleksui Hauser, Loretai Kazakaitytei, Alvydui Knašui, Simui Phillips, Andriui Skrabuliui, Aliukui Wolosenko ir Dainai Žiaugraitei.

Iškilni oficiali dalis užsibaigė nuostabių reginių. Tai buvo vaiduostė "Zukis Puikis", kurioje mokyklos mokiniai, pasipuošę ausimis ir ūsais, suvaidino vargšo zuikio puikio bėdas. Šis projektas buvo direktorės Daivos (nukelta į 7 psl.)

Suomių Manerheimas

S. Buchaveckas

Suomija ir Lietuva. Suomiai ir lietuviai. XX amžiaus pradžioje šių tautų, gyvenančių prie Baltijos jūros, padėtis "susivienodino"... Lietuviams atgavus lietuvišką spaudą ir galimybę mokyti savo vaikus lietuvių kalba, priartėta prie suomių, nerengusių sukilimų prieš carizmą... Dar labiau susilygino ekonominė ir kultūrinė padėtis tarp dviejų pasaulinių karų, kada abi tautos gyveno nepriklausomą valstybinį gyvenimą. Abi turėjo teritorinių ginčų su kaimynais. Abi jautė bolševikinės Rusijos "alsavimą". Tačiau suomių istorinių "brolių" švedų negalima net lyginti su Lenkijos ir J. Pilsudskio pretenzijomis... O kur dar Lietuvos kaimynė Vokietija su Hitleriu. Netgi "tikri" broliai latviai lietuvių Palangą ir Šventąją grąžino tik už didelių mainų plotus prie Daugpilio... Be to, Suomija ir suomiai turėjo nepaprastą likimo ir talento generolą (vėliau

tapusį feldmaršalu) Gustafą Manerheimą.

Apie šį suomių tautos didvyrį, politiką ir karvedį galima pasisakyti tik išleistoje knygoje, kurios leidybą parėmė Suomijos Respublikos ambasada Lietuvoje. Knygos autorius - Stigas Jaegerskioldas.

Tai ištis vertinga knyga. Ir ne tik dėl lietuvių ir suomių tautų likimo bei istorijos sąsajų ir išsiskyrimų XX amžiuje. Skaitydami apie Manerheimą gyvenimą, vėl galime susimąstyti apie asmenybių vaidmenį valstybės ir tautos istorijoje. Suomijoje lemtingais 1939 metais, kada Stalinas su Hitleriu paruošė sąmokslą prieš savo kaimynines valstybes ir visą Europą, taip pat buvo daug pasaulėžiūrinių ir ideologinių nesutarimų, valstybės interesų aukojimo partinėms bei asmeninėms ambicijoms, tačiau kritiškoje situacijoje tarsi uola iškilo tautos gerbiama ir mylimo Manerheimą figūra. Manerheimas politinio ir karinio talen-

to dėka Suomijai ir mažai suomių tautai pavyko apginti savo laisvę kovoje su bolševikiniu monstru - stalinine Rusija.

1867 m. gimęs G. Manerheimas jau vaikystėje, anksti mirus motinai, išėjo "savarankiško gyvenimo" mokyklą. Dėl to teko pasirinkti karininko profesiją. Dalyvavo Rusijos ir Japonijos kare, kur atsiskleidė jauno karininko talentas. Vėliau, vykdydamas strateginę užduotį, keliavo per Azijos plotus, priklaususius Kinijai. Prieš Pirmąjį pasaulinį karą vadovavo kariniams daliniams Lenkijoje, kurios visuomenės veikėjai taip pat, kaip ir Suomijoje, laukė permainingoje Europoje ir siekė Lenkijos savarankiškumo nuo carizmo bei vokiečių ir austrų monarchų. Paskui - kruvini mūšiai Lenkijoje, Karpatų kalnuose ir priekalnėse, Rumunijoje bei apkasai Pirmojo pasaulinio karo frontuose.

Būtent G. Manerheimas vadovavo suomių nepriklausomybės karui 1918-1919 m., kai suo-

Šokio sukūry. Akimirka iš liaudiškos muzikos festivalio Vilniuje "Skamba, skamba kanklės". R. Šuikos nuotr.

miai įveikė ginklais ir karių skaičiumi stipresnius rusų ir jiems prijauniančių "raudonųjų" suomių dalinius. Maža to, G. Manerheimas toliaregiškai galvojo apie būtiną įveikti "proletariato vado" Lenino vadovaujamą bolševikus, nes įžvelgė juose mirtiną pavojų ne tik prie Rusijos geografiškai prigludusiai Suomijai, bet ir kitoms valstybėms. Deja, Rusijos "baltieji" generolai ir jų rėmėjai Anglijoje, JAV, Prancūzi-

joje žaidė "savus" žaidimus... kol šalia Lenino ir Stalino Rusijoje pagimdė ir nacius bei Hitlerį Vokietijoje...

1939 metais Lietuva turėjo daugiau generolų nei Suomija. Ir kariuomenė nebuvo prastesnė. Tačiau Lietuva 1939 metais išleido sovietinės Rusijos igulas, o 1940 m. pasidavė net be simbolinio pasipriešinimo. Istorikai tebenarpioja šias Lietuvos 1939- (nukelta į 6 psl.)

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

(atkelta iš 3 psl.)

nus, ėmė V. Dekanozovo nurodymais šalinti senuosius prityrusius valdininkus, jų vieton skirdami naujus, dažnai nieko nenusimanančius, bet užtai komunistinio nusistatymo, dažniausiai partinius komunistus, ne tik ne lietuvius, bet ir ne Lietuvos piliečius.

Bolševistinė veikla pagyvėjo ir kitose srityse, ypatingai pramonės ir prekybos įmonėse, kur prasidėjo mitingai, reikalavimai pašalinti tų įmonių vedėjus, grąsinimai streikais, organizavimasis į profesines sąjungas bolševistiniais pagrindais. Samdomi tarnautojai privačiose įmonėse buvo kurtomi neklusai savo darbui.

Grėisė pavojus suirti Lietuvos ekonominei santvarkai. Susidarė įspūdis, kad Vidaus reikalų ministerija tyčia pataikauja komunistų partijos diriguojamai anarchistinei organizacijai veiklai, kad Maskvos atstovams ir bolševikų kariuomenės vadovybei būtų sudarytas pagrindas paimti viską iš savo rankas.

Susidarė tokia padėtis, kad Lietuvoje atsirado net keturios ir daugiau vyriausybės: 1. Lietuvos Liaudies Vyriausybė, kuri buvo visai bejėgė, bet turėjo pakelti už viską, kas dedasi Lietuvoje, atsakomybę prieš lietuvių tautą, prieš bolševikų karinę vadovybę, prieš visus, kas norėjo kaltinti ją; ypač kaltino tie, kurie vis dar nesiorientavo ir nepajėgė suprasti padėties. 2. Vidaus reikalų ministerija su susibūrusiais joje Maskvos valdininkais, užėmusiais atsakingiausias vietas. Ji veikė komunistų partijos ir V. Dekanozovo nurodymais, nevykdė Lietuvos Vyriausybės įsakymų. 3. Sovietų atstovybė, faktiškai vadovaujama V. Dekanozovo, kuris dirgavo ir komunistų partiją, ir naujai sukurtas komunistines organizacijas, ir spaudą, ir Lietuvos radijo siųstuvus, ir Eltą, vertė atleisti vienus valdininkus, skirti kitus ir šeiminingai visose ministerijose, kurių prieky stovėjo ministrai komunistai. Kitiems gi ministeriams ir atskiems pareigūnams siuntė reikalavimus brutalia forma, kurią veltui stengėsi švelninti tuometinis Tarybų Sąjungos atstovas N. G. Pozdniakovas, dažnai net atvykdamas atsiprašyti už storžieviską V. Dekanozovo pareiškimų formą. Gal tai buvo savo rūšies taktika. 4. Raudonosios armijos karinė vadovybė, kuri visados ultimatyvia forma teikė reikalavimus, liečiančius ne tik jos reikalus, bet ir

tokius, kaip demonstracijų ir eisenų leidimą bei organizavimą. Visi panašios rūšies reikalavimai buvo teikiami grūmojančia forma ne tik vyriausybei, bet ir atskirų įstaigų pareigūnams, nuolat juos terorizuojant.

Tokiu būdu Lietuva riedėjo į anarchijos bedugnę. Todėl, pasitaręs su savarankesniais kolegomis, nutariau kreiptis į Maskvos vyriausybę tiesioginiai, reikalaujant uždrausti SSSR atstovybei Kaune ir Raudonosios armijos vadovybei kištis į Lietuvos vidaus reikalus, terorizuoti ir demoralizuoti jos administracinį, ekonominį ir finansinį aparatą. Buvo pasiūsta Lietuvos atstovui Maskvoje dr. L. Natkevičiui šifruotas įsakymas pareikalauti, kad SSSR Liaudies Komisarų Tarybos pirmininkas V. M. Molotovas artimiausiu laiku svarbiais Lietuvai klausimais priimtų einantį ministerio pirmininko pareigas ir užsienio reikalų ministrį prof. V. Krėvė-Mickevičių.

Buvo gautas neigiamas atsakymas, motyvuotas tuo, kad Kaune yra Maskvos Komisarų Tarybos igaliojimas V. Dekanozovas, su kuriuo Lietuvos vyriausybė gali tartis ir susitarti visais klausimais. Išsėdėjęs V. Dekanozovas irgi nedviprasmiškai pasiskubėjo pareikšti savo nepasitenkinimą, kad jį aplenkiant buvo tiesiogiai kreiptasi į V. M. Molotovą.

Reikalavimas audiencijos pas V. M. Molotovą buvo pakartotas, nurodant, kad kitu atveju teks kai kuriems ministeriams atstatyti. Į šį antrą reikalavimą Lietuvos atstovas Maskvoje dr. L. Natkevičius birželio mėn. 28 d. pranešė, kad Molotovas Lietuvos užsienio reikalų ministrį sutiko priimti birželio mėn. 30 d. 16 val. Nors laiko buvo visai mažai, bet visgi nurodytą dieną mūsų užsienio reikalų ministris jau buvo Maskvoje. Jį V. M. Molotovas priėmė ne 16 val., bet 22 val. 30 min.

Mano pasikalbėjimas su V. M. Molotovu užtruko 5 valandas. Išdėčiau jam susidariusią padėtį ryšium su SSSR atstovybės Kaune ir Raudonosios armijos karinės vadovybės kišimusi į Lietuvos vidaus reikalus, nuolatinius grąsinimus, valdiško aparato terorizavimą, nesiskaitymą su krašto reikalais ir visuomenės nusistatymu ir dezorganizavimą darbininkijos miestuose ir kaimuose, pramonės ir prekybos įstaigose, į nuolatinį mitingų ir eisenų organizavimą su rusiškoms dainoms ir svetimų valstybių veikėjų garbinimu išimtinai. Visa tai, iš vienos pusės, gimdo lietuviuose didžiausią nepasitenkinimą ir baime, neapykantą visam kam, kas yra nelietuviška, kaltinama yra vyriausybė, kad nesiima priemonių tvarką

palaikyti ir sudrausti tvarkos ardytojus. Iš kitos gi pusės, susidariusia padėtimi griunama prekyba, pramonė ir žemės ūkis. Jei tokia padėtis nevaržomai tęsis ir toliau, turės įvykti krašto ekonominė ir ūkinė katastrofa, kurį atsliepi ir Raudonosios armijos padėtis, ypač maitinimo atžvilgiu. Būtinai reikals sustabdyti SSSR atstovybės kišimąsi į vidaus reikalus ir nurodyti Raudonosios armijos vadovybei skaičytis su tuo, ką Lietuva gali padaryti ir ko negali, apsaugoti Lietuvos Vyriausybę nuo nuolatinių grąsinimų pavartoti prieš ją ir administracinį aparatą finzine kariuomenės pajėga.

V. M. Molotovas ramiai ir santūriai klausėsi. Man išdėčius visą reikalą, jis pareiškė, kad turis žinių apie tobulą Lietuvos ūkinį aparatą, kuris veikia laikrodžio tikslumu, ir, savaime suprantama, kad kenkti ir kliudyti ūkinei veiklai SSSR vyriausybė neturi mažiausio noro. Nesusipratimai, matyti, kyla iš socialinės ir valstybinės santvarkos skirtingumų. SSSR atstovybė Kaune neturinti nurodymų kištis į krašto vidaus santvarką, kiek tai neliečia Tarybų Sąjungos reikalų ir tikslų. Tarybų vyriausybė turėjusi visados geriausių norus Lietuvos atžvilgiu, grąžinusi Lietuvai Vilnių, visuomet ir visur rėmusi jos reikalus. Nors buv. Respublikos prezidentas A. Smetona nekvalifikuojamas, bet, matyti, samanomis apžėles, nesuprato savo padėties, išleisdamas tarybines igulas nesušvelnino režimo, bet ėmėsi dar griežtesnių priemonių prieš visa, kas tik lietė rusų kultūrą. Jis savo politiką Tarybų vyriausybę privertė kariai ją okupuoti Lietuvą, kadangi A. Smetona buvo besikreipias į vokiečių vyriausybę, kad toji įvestų į Lietuvą vokiečių kariuomenę, žadėdamas apsupti tuo metu negausias SSSR igulas ir jas nuginkluoti. Todėl Tarybų vyriausybė buvo priversta imtis atitinkamų žygių, nes nenorėjusi pakartoti klaidas prancūzų, nenorėjusių savo metu okupuoti Belgijos. Jei prancūzų vyriausybė, girdi, būtų tai padariusi, visos prancūzų-vokiečių kampanijos eiga būtų buvusi visai kitokia.

Nors Tarybų vyriausybė yra sudariusi su vokiečių vyriausybė draugingumo sutartį, bet toji sutartis neatpalaiduoja jos nuo atsargumo žygių, ypač tada, kada tie žygiai dar ir provokuojami. Todėl visai nemanydama kištis į pasaulinį karą, kuris dabar slaučia Vakaruose, saugumo sumetimais Tarybų vyriausybė turėjo okupuoti tiek Lietuvą, tiek ir kitas Baltijos valstybes.

Į tai aš pastebėjau, kad abejoju dėl tikslumo žinių apie A. Smetonos kreipimąsi į vokiečių vyriausybę.

(Bus daugiau)

Paminėtas 1941 metų sukilimas

(atkelta iš 2 psl.)

vos Vyriausybė paskelbė atkuriant nepriklausomą valstybę. Savaitę trukusiame sukilime žuvo apie 2 tūkstančius žmonių.

Šio pasipriešinimo judėjimo dalyviai daugiau kaip mėnesiui buvo atkūrę Lietuvos nepriklausomybę. Tai, istorikų manymu, tapo pavyzdžiu tolesnėms partizanų kovoms, tuo pačiu pasauliui įrodant, kad Lietuva ne savo noru, o prievarta buvo prijungta prie Sovietų Sąjungos. **ELTA**

A. Paulauskas ragina nepriimti turto grąžinimo įstatymo

(atkelta iš 2 psl.)

pastogę ir Konstitucijos garantuotas teises.

"Kaip teisininkas ir kaip žmogus manau, kad negalima vienos neteisybės pakeisti kita. Nuosavybė yra neliečiama. Tačiau ji gali būti atstatoma tik tada, kai bus išspręstos grąžintinuose namuose gyvenančių šeimų problemos", teigia A. Paulauskas.

Net kelios Seimo frakcijos žada po galutinio įstatymo priėmimo jį apskųsti Konstituciniam teismui bei žada raginti prezidentą įstatymo nepasirašyti. **BNS**

Jie du kartus atšventė auksines vestuves

Onutė ir Jonas Keraminai daug kam Amerikoje pažįstami. Kuomet jie gyveno netoli New Yorko didmiesčio - Commacko mieste, Long Island, jų sodyba buvo paversta lietuviška salele. 1981-aisiais, kuomet Jono darbovietė - "Werner-Lambert" bendrovė - jį perkėlė dirbti į naują vietą, Rockford miestą, pusantrų valandos atstumu automobiliu važiuojant nuo Chicago, jie vėl iš naujo viską atkūrė. Jų namų vidus yra tarsi tautodailės muziejus, o ir išorė nekasdieniška - atrodo lyg esi kur nors Žemaitijos viduryje: ir kopylstulpis, ir šulinys, ir stilizuoti bičių aviliai, o namų šonus puošia lietuviški ornamentai.

Daug tautiečių iš Lietuvos jų abi sodybas yra aplankę, o ir dar tebesilanko. Šiuo metu ir amerikiečiai praeiviai dažnai čia sustoja pasižiūrėti, nes tokių vietų Amerikoje daug nerasi. Apie juos dažnai rašo užsienio lietuvių ir amerikiečių spauda, kuri negaili mūsiškiams gražių žodžių.

Šie mūsų tautiečiai pernai turėjo reto pobūdžio šventes, kurios ilgai išliko jų atmintyje. Eilinių kartų aplankę savo tėviškes, iš kurių pabėgo arba buvo išvežti komunistams artėjant į Lietuvą 1944-aisiais, jie liepos 20-21 dienomis čia atšventė savo auksines vestuves. Tai buvo Vyžuonoje, kuomet ten vyko Marijos Magdalenos atšventė. Šio miestelio bažnyčioje, kur Jonas buvo krikštytas, o vėliau gavęs ir Sutvirtinimo sakramentą, prie altoriaus jis atsistojo su savo išrinktąja Onute, kurią rado pabėgėlių stovykloje po karo Vokietijoje ir kurią 1946-aisiais pasirinko nuolatine gyvenimo palydove.

Jai tuo metu tebuvo tik šešiolika, o Jonui 21-eri. Jiedu 1949 metais panūdė laimę pabandyti Amerikoje ir čia atvykę pradėjo gana daug vargo ir sunkiai dirbti. Čia gimė ir jų vienintelis sūnus Vidutis, kuris dabar šalia Chicago apsigyvenęs jau savo vaikus auginą.

Bet grįžkime dar prie jų auksinių vestuvių. Lietuvoje šia proga juos palaimino Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas ir, kadangi tuo metu ten buvo nemažai atšventė, tai juos per televiziją

Vilniaus Vingio parke įvyko tradicinė Lietuvos moksleivių dainų ir šokių šventė.

V. Kapočiaus nuotr.

Akimirka iš moksleivių dainų ir šokių šventės Vilniuje.

V. Kapočiaus nuotr.

KELIAS Į EUROPOS SĄJUNGĄ: ATRINKTOSIOS VALSTYBĖS NĖRA IŠSKIRTINIS KLUBAS

(atkelta iš 1 psl.)

susitikimo Lietuvai pavyks įtikinti juos, jog derybos turi būti pradėtos su visomis asocijuotomis narėmis.

Henrik Schmiegelow prisipažino suprantas Lietuvos nepasitenkinimą Europos Komisijos sprendimu ir sakė, jog Lietuva turi galimybę ginti savo interesus. "Lietuva gali pateikti naujus duomenis, kurie Europos Komisijai buvo nežinomi", - sakė ambasadorius.

matė visa Lietuva. Ir šiandien Keraminai turi tų iškilnių video vaizdus, dažnai ir juos pasižiūri ir kitiems parodo.

Sugrįžus į Rockfordą, vietinis vyskupas Thomas G. Doran juos ir čia pakvietė į auksinių vedybų suakties iškilmes, kartu su kitais Rockforde gyvenančiais suakutvininkais. Taip spalio 20 d. Šv. Petro katedroje dar kartą buvo palaiminta jų auksinė vedybų suaktis. Vietinis katalikų laikraštis "The Observer" plačiai apie mūsiškius rašė, nes tiek daug išgyvenusių ir tiek daug keliausių suakutvininkų iš to būrio daugiau nebuvo.

Čia reikia pasakyti, kad Onutė yra vienintelė iš kitataučių, apdovanota Amerikos Revoliucijos Dukterų organizacijos už patriotinę veiklą. Ji nuolat reiškiasi amerikiečių tarpe labdaros ir kultūros srėse. Lietuviškos jos tautodailės parodos dažnai būna išstatomos įvairiose vietose.

Keraminai daug jaudinosi ir tebesijaudina Lietuvos reikalais. Jie ir anksčiau skaitydavo Lietuvos spaudą, ypač "Gimtąjį kraštą", kuris jų sodybas lanko nuo pirmojo numerio. Pergyvena, matydami liūdnius vaizdus tėvynėje. Čia norisi pacituoti bent trumpą jų komentarą dėl padėties tėvynėje. Jie sako: "Ko sovietai nenuveikė per penkiasdešimt metų, tą amerikiečiai sugebės per dešimtmetį. Tas beždžioniavimas svetimų papročių ir jų gyvenimo būdo sunaikins lietuviškąjį savitumą. Ir labai didelėje šalyje gyvendamas, pirmiausia esi gerbiamas už savųjų ištakų saugojimą".

"Į Europos Komisijos paskelbtą penkių šalių atranką reikia žiūrėti tik kaip į siūlymą", - sakė Henrik Schmiegelow. Jis pripažino, kad daugelis ES šalių vadovų palaiko poziciją, jog derybos turi prasidėti vienu metu su visomis asocijuotomis šalimis. Henrik Schmiegelow tuo pat metu pabrėžė, kad atrinktose valstybėse nėra "išskirtinis klubas", pateikimas į kurį garantuoja narystę Europos Sąjungoje.

ELTA

Poeto kelias per Lietuvą

Lietuvos miestuose ir miesteliuose vyko vakarų ciklas, skirtas žymaus poeto Bernardo Brazdžionio 90-osioms gimimo metinėms. Jubiliejiniuose vakaruose, susitikimuose dalyvavo ir pats suakutvininkas, atvykęs į gimtinę paviešėti iš Los Angeles. Bernardas Brazdžionis su žmona Aldona yra apsisotę jų namelyje Kaune.

Poeto jubiliejui skirtus renginius koordinavo Lietuvos rašytojų sąjunga. B. Brazdžionis dalyvavo "Poezijos pavasario" susitikimuose Kaune bei Elektrėnuose, surengtas jo kūrybos vakaras Kauno Vytauto Didžiojo universitete, birželio 8-ąją pamėgtam poetui skirtas vakaras-koncertas įsiliejo į Pažaislio muzikos festivalio programą.

Birželio 9 d. su poetu jo kūry- (nukelta į 8 psl.)

Japonų dovanos Lietuvai

"Japonija yra šalis, iš kurios mes norime pasimokyti", - pasakė Premjeras Gediminas Vagnorius, dėkodamas Lietuvos viešinos Japonijos parlamento Japonijos - Lietuvos draugystės asociacijos delegacijos vadovui, Tarėjų rūmų nariui Masakuni Murakami už labai vertingas dovanas.

Vilniaus universitetinei vaikų ligoninei japonai dovanojo diagnostinę ultragarso aparatūrą, Kauno akademinių klinikų neurochirurgijos centrui - ultragarso aspiratorių, Vilniaus universitetui - Kabuki meno knygą, Kauno Vytauto Didžiojo universitetui - Japonijos enciklopediją, Klaipėdos universitetui - japonų (nukelta į 8 psl.)

IŠ VISUR

- Šv. Kazimiero lietuvių parapija Winnipeg, Man., Kanadoje, birželio 29 d. minėjo veiklos 40 metų sukaktį. Parapijai vadovauja klebonas prel. J. Bertašius.

- Trys lietuviai kunigai, dirbą lietuvių sielovadoje išeivijoje, Šv. Tėvo kovo 7 d. aktu pakelti į prelatus. Tai kun. Jonas Staškus, Mississauga, Ont., Kanadoje; kun. Pranas Daukyns, Melbourne, Australijoje; kun. Juozas Šeškevičius, Sao Paulo, Brazilijoje.

- Kun. Francis Baltrumas, gimęs 1906 m. gruodžio 1 d., dabar gyvena Mt. Angel, Oregon, birželio 12 d. atšventė kunigystės 65 metų jubiliejų. Jis yra Telšių Kunigų seminarijos pirmosios laidos auklėtinis. Kiti du išlikę gyvi tos laidos auklėtiniai yra kun. Antanas Ričkus ir kun. dr. Jonas Vėlutas.

- Stasio Lozoraičio, Jr., Lietuvos ambasadoriaus Washingtono ir Romoje, mirties trečiojo metinės paminėtos birželio 13 d. Putnam, CT, kur jis yra palaidotas lietuvių seselių kapinėse. Ta proga iš Romos buvo atskridusi ambasadoriaus našlė Daniela, o iš Washingtono būrelis jo buvusių bendradarbių ir talkininkų. Dalyvavo taip pat ir apylinkės lietuviai. Mišias koncelebravo lietuviai kunigai, susirinkę į metines rekolekcijas.

- Dailininkų Giedrės Žumbakienės, Alfonso Žviliaus ir Eugenijaus Cibinsko kūrinių paroda birželio 14 d. atidaryta Lietuvių dailės muziejuje, Lemont, IL.

- "Nemunas", Kauno Technologijos universiteto tautinis meno ansamblis, liepos 2 d. atvyko į New Yorką. Po koncerto nuvyko į Chicago, kur Jaunimo Centre pasirodė liepos 7 d. Ansamblis pakviestas dalyvauti tarptautiniuose folkloro festivaliuose, kurie liepos 11 - rugpjūčio 11 dienomis vyksta Utah valstijoje.

- Lietuvių Kunigų Vienybės suorganizuotos Lietuvių kunigų rekolekcijos birželio 9-13 dienomis vyko Putnam, CT. Joms vadovavo Telšių Kunigų seminarijos dvasios tėvas mons. Jonas Kauneckas.

- Kun. dr. Adomas Pupšys rugpjūčio 28 d. švęs amžiaus 80 metų sukaktį.

- Kun. Stasys Raila, Lietuvos Vyčių garbės narys, rugsėjo 14 d. švęs amžiaus 90 metų sukaktį.

- Tautinių šokių kursas rugpjūčio 17-24 dienomis Dainavos stovyklavietėje rengia Lietuvių tautinių šokių institutas. Bus supažindinama su 1998 m. Pasaulio lietuvių dainų šventės studentų ir veteranų šokių repertuaru. Kursų metu vyks Lietuvių tautinių šokių instituto narių suvažiavimas. Informacijas teikia Dalia Dzikiene. Telef. 860 521-6028.

- Rašytojas Tomas Venclova rugsėjo 11 d. švęs amžiaus 60 metų sukaktį.

- Kun. Anicetas Tamošaitis, SJ, Chicago, IL, rugsėjo 14 d. švęs amžiaus 75 metų sukaktį.

- Dail. Steponas Šetkus, iš St. Catharines, Ont., surengė savo kūrinių parodą gegužės 17 d. Mississauga, Ont., Kanadoje.

KADA LIETUVA PASMERKS GENOCIDĄ IR JO VYKDYTOJUS?

(atkelta iš 1 psl.)

lais. Žalodama lietuvių dvasią, visomis išgalėmis darbavosi komunistų partija.

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos deklaracijos 16 punkte jau 1949 m. buvo paskelbta: "Komunistų partija, kaip diktatūrinė ir iš esmės priešinga lietuvių tautos siekimui ir kerti- niam Konstitucijos nuostatui - Lietuvos nepriklausomumui - nelaikoma teisine partija". Čia ir yra pagrindinė priežastis, dėl ko būtinas desovietizacijos įstatymas, t. y. komunizmo teisinis įvertinimas.

Pasipriešinimo dalyvių ir represuotų asmenų iniciatyvinė organizacinė grupė pasiūlė surengti Vilniuje kongresą, kuriame būtų apsvaistytas ir pasmerktas genocidas kaip didžiausias nusikaltimas žmoniškumui ir atsakomybei už jį. Numatyta parengti mokslinius pranešimus apie

politinį, dvasinį ir materialinį lietuvių tautos genocidą, daiktinių įrodymų ekspoziciją apie genocidą Lietuvoje (nuotraukos, knygos apie žmonių tremtį, kalinimus, lagerius, taip pat materialinę žalą). Kongrese bus siūloma pripažinti komunistų partijos veiklą nusikalstama už tiesioginį vadovavimą represinėms struktūroms ir genocido vykdymą. Taip pat numatoma siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui priimti desovietizacijos įstatymą, apribojantį represinių struktūrų dalyvių ir valstybės pareigūnų, atsakingų už šių struktūrų darbą, dalyvavimą politinėje šalies veikloje.

Iniciatyvinei organizacinei grupei šių metų balandžio mėn. vienbalsiai pritarė Lietuvos politinių kalinių VI suvažiavimas ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos konferencija. **LA**

WORCESTER, MA

Mūsų tautos genocido paminėjimas

Birželio 8 d. Worcesterio apylinkės Lietuvių Bendruomenės valdyba suruošė neužmirštamą tragiškųjų birželio ir kitų per eilę metų bolševikų vykdytų genocido įvykių paminėjimą.

10 val. ryto Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje už tas visas aukas šv. Mišias aukėjo ir pamokslą pasakė parapijos adm. kun. Antanas Nockūnas, MIC. Giedojo parapijos choras, vadovaujamas vargonininkės Onos Valinskienės. Dalyvavo Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa. Tautiniais drabužiais pasipuošusios ALRK Moterų Sąjungos 5-tos kuopos pirm. Aldona Jakniūnaitė ir vicepirm. Angelė Garsienė nešė aukojimo dovanas. Bernardas Miliauskaitė-Harris, kuopos ižd., skaitė Mišių skaitinius. Zigmas Dabrila buvo komentatorius.

Po Mišių šventoriuje prie paminklo vyko nužudytų aukų pagerbimo trumpos iškilmės, kurioms vadovavo šaulių kuopos vadas Arūnas Grigalauskas. Mišias aukojęs kunigas sukalbėjo maldą. Šaulės Janina Miliauskienė ir Izabelė Parulienė padėjo vainiką. Trumpą žodį tarė Worcesterio Lietuvių organizacijų tarybos pirm. Petras Molis. Sugiedota giesmė "Marija, Marija". Po to persikėlėme į parapijos salę, kurioje vyko minėjimo tęsinys.

Vadovavo LB pirmininkas Romas Jakubauskas. Pasveikino visus susirinkusius ir pristatė kalbėtoją, LŠS garbės vadą dr. prof. Vaidievių Mantautą iš Hartford, CT. Profesorius pareiškė, kad kalbės ne savo, bet Sibiro tremtinių žodžiais. Pirmiausia prisiminė savo senelę Emiliją Putvinškiene, Vlodo Pūtvi, Lietuvos Šaulių Sąjungos įsteigėją, žmoną, visų anūkių vadinamą senelę, o šaulių moterų tarpe - močiute. Ji

norėjo, kad jos anūkai suprastų gyvenimo prasmę, meilę ir pareigą savo Tėvynei. Štai senelės linkėjimas, įrašytas dabartinio profesoriaus Vaidievičiaus Mantauto, jos anūko, knygėlė: "...kad žmogaus gyvenimas būtų laimingas, negana vien tik kūno reikalavimus patenkinti, būtina reikia ir sielai maisto, o sielos maistas - tai darbas savo tautai. Tad, mylimas Vaiduli, derink savo asmens norus ir troškimus su tautos šviesia ateitimi". To linkėjo savo keturiolikmečiui anūkiui. 1941 m. birželio 14 d. senutė Emilija, kartu su sūnaus Vytauto šeima, buvo ištremta į Sibirą, ten ir mirė. Penkios Pūtvių šeimos generacijos kentėjo Sibiro kančias. Profesorius dar naudojosi "Tremtinių Lietuva" - knyga, iš kurios skaitė laiškų ir eilėraščių ištraukas, sukurta Sibiro tremtinių. "Lietuviškas eilėraščių gimsta kančioje". Miškinis taria: "Žmogaus kalėjime be vilties, bet klaupiasi prieš Kristų". Miškinis sako: "Gyvenimas remiasi šiais dalykais: tikėjimu, Tėvyne, viltimi". Programos vedėjas padėkojo profesoriui Vaidievičiui Mantautui už pateiktus mums brolių ir sesių Sibiro kankinių gyvus žodžius ir visiems taip gausiai atsilankiusiems. Minėjimas baigtas Lietuvos himnu. LB pirmininkas Romas Jakubauskas pakvietė prie kavutės ir bandelių, kurias paruošė pirmininko žmona Teresė Jakubauskienė. **J. M.**

DARBININKA laiška pasiekia ir elektroniniu paštu (E-mail)!

103517,1071@compuserve.com

Švaitytojai rašo "Darbininkui"

"Jeigu ko nežinau, tai ir nebuvo!"

Kai po antro pasaulinio karo į Ameriką pradėjo važiuoti dypukai, tai jiems mūsų senųjų imigrantų draugijos ir organizacijos buvo per prastos. Jie pradėjo savo naujas draugijas, ir visai ignoravo senųjų ateivių sukurtas parapijas, draugijas, pastatytas bažnyčias ir mokyklas. Net ir dabar skaitome mūsų gazetose jų išdidžiųjų parašymus, kad prieš jų atvažiavimą čia nieko nebuvo. Viena "Darbininko" rašiny neseniai buvo rašyta, kad lietuvius smuikininkas - pirmas lietuvis turėjo koncertą garsioje New Yorko Carnegie Hall. Dieve mano, kokia neteisybė!!!

Mano mamė, kai dar buvo neženota, priklausė Šv. Jurgio lietuvių parapijos chorui. Atsimenu, pasakodavo, kiek buvo džiaugsmo ir susijaudinimo, kai prof. Žilevičius Carnegie Hall dirigavo jungtiniam chorui ir orkestrui Vytauto Didžiojo kantatą per karaliaus Vytauto apvaikščiojimą 1930 metais. Kai gyvenom Grand Stryte netoli "Vienybės", mano tėvai pažinojo Valę Tysliaviene, kuri dirbo kažkurioj muzikų agentūroj. Tai jina rašydavo "Vienybėje" žinias apie muziką ir lietuvių. Jina ir mes, visi lietuviai, džiaugėmės kai Algirdas Brazis pats vienas atliko visą koncertą šioje didžioje salėje. Po to ji pakvietė dainuoti i Metropolitan Operą. Dar karo metu Anna Kaskas (Katkauskaitė) dalyvavo koncerte su NY Philharmonijos orkestru atlikdama Wagnerio operos "Valkirija" ištraukas. Pianistas V. Bacevičius

net kelis metus iš eilės pats vienas suruošdavo po koncertą kasmet toje didžioje meno šventovėje. Pati Valė suorganizavusi "Baltic Symphonic Music Concert", kur lietuvišką dalį dirigavo dypukas J. Kačinskas. Toj pačioj salėj dar yra koncertavę J. Žukas, A. Vokietaitis, A. Motiekaitis (čellistas), I. Nauragis, A. Mikulskis, K. Steponavičius, S. Gailevičius ir S. Sodeika su savo ansambliais. Per radiją V. Strolia vieną sykį pasakojo, kad toj pačioj salėj latviai surengė operą "Baniūta", kur pagrindinę rolę dainavo lietuvis Algis Grigas. Tikriausiai buvo dar ir daugiau lietuvių, dalyvavusių koncertuose toje didžioje Carnegie salėje. Taigi anas minėtas smuikininkas, nors ir labai geras, bet nei pirmas, nei vienintelis griežęs šioje salėje.

Lietuvoj daug dainininkų ir muzikantų giriasi, kad kai jie buvo New Yorke, tai ir jie davė koncertus Carnegie Hall. Nenoriu sakyti, kad jie meluoja, bet teisybės jie tikrai nesako. Tame pačiame name yra net kelios salės ir salikės. Viena iš jų - Carnegie Recital Hall talpina vos porą šimtų klausytojų ir tik ten koncertavo veik visi koncertantai atvykę iš Lietuvos.

Gera, kad dar turime žmonių, kurie parašo i laikraščius apie amerikonių gerbiamus lietuvių muzikantus. Bet gerai būtų, jei jų informacija nebūtų tokia netiksli ir vienpusė.

Maria Barron-Baranuskas,
Brooklyn, NY

Šmaikštumas

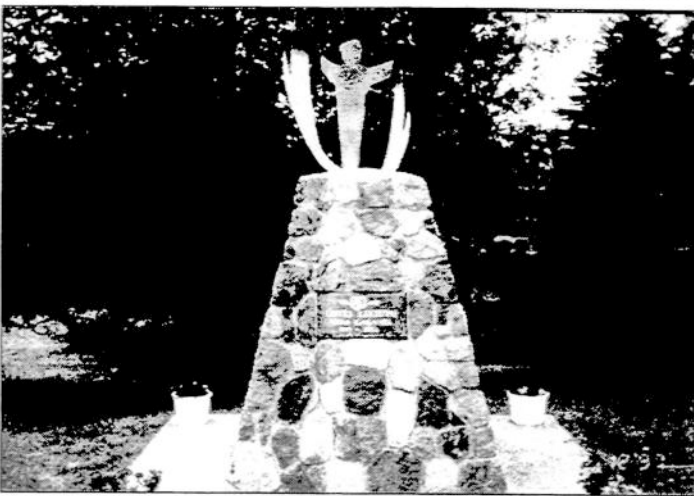
Partijų reikalingumas

- Socialdemokratai yra reikalingi. Taip, kaip pipirai sriubai, - pasakė Lietuvos teisingumo ministras V. Pakalniškis.
- Ir pieniška? - suglumo socialdemokratas A. Sakalas.

Taip atrodo Dainava įvažiuojant į ją. Berniukas su dūdele pasitinka svečius - už jo matyti Spyglio ežerėlis. Jis pavargusius kviečia atsisėsti ant suolelio ir pasiklausti jo dūdavimo ir rytinių paukščių čiulbėjimo. O kaip ramu ten rytais...

Jono Urbono nuotr.

Dainava. A. a. Romo Kalantos atminimui pastatytas paminklas, kurį suprojektavo dail. Stasė Smulinskienė. 1972 m. gegužės 13 d. Romas Kalanta, šaukdamas "Laisvės Lietuvai", susidegino.

Jono Urbono nuotr.

Suomių Manerheimas

(atkelta iš 4 psl.)

1940 m. istorijos peripetijas. O suomiai po analogiškų bolševikų reikalavimų kariavo Žiemos karą. Tai buvo nepaprastas karas. 1939-1940 m. suomiai apgynė ne tik savo teisę i laisvą valstybinį gyvenimą. Subiurokratėjusiai, sumiesčionėjusiai Europai buvo parodyta, ką gali maža tauta, pakilusi i kovą su daugeliu kartu gausniu užpuoliku. Buvo

apginta ne tik suomių laisvė ir garbė... Manerheimas vadovavo suomių karinėms operacijoms ir 1941-1944 m. Paskui, 1944-1946 m., sunkiu suomiams laikotarpiu, buvo jų valstybės prezidentu. Iš šių pareigų pasitraukė pablogėjus sveikatai. Mirė 1951 m. lo gyvenime ir su tuo susijusią Suomijos istoriją tikrai verta pastudijuoti.

Nauja garbės narė

Lietuvos Vyčių organizacijos 84-sis metinis suvažiavimas/seimas š. m. rugpjūčio 7-10 d. vyks Holiday Inn viešbutyje, 2800 Presidential Drive, Fairborn, Ohio. Suvažiavimą globos Daytono 96-ta Vyčių kuopa.

Seimo bankete šeštadienį, rugpjūčio 9 d., vakare, vyksiančiame Holiday Inn viešbučio salėje, i Garbės nares bus pakelta žymi ir veikli vyte - Bertha Stokus už jos nuopelnus Lietuvai ir Lietuvos Vyčių organizacijai.

Bertha Stokus gimė Providence, Rhode Island. Ji veikli vyte nuo 1941 m., aktyviai dalyvavusi įvairiuose komitetuose, 103 kuopos ir Naujosios Anglijos apygardos veikloje bei savo parapijos darbuose. Šioje parapijoje priklausė jaunesnio, o vėliau vyresnio amžiaus chorams, Motinų gildijai. Dalyvavo komitetuose, kurie ruošė parapijos 50 ir 75 metų jubiliejus. Ji dalyvavo Šv. Kazimiero komitete,

ruošiant Lietuvos 600 metų krikščionybės minėjimą 1986 m. Bertha atstovavo lietuvių Providence miesto Heritage Committee ir padėjo organizuoti Čiurlionio ansamblio pasirodymą Providence mieste. Ji dalyvavo komitete, kuris iškūrė "Lithuanian Resource Collection" Providence kolegijos bibliotekoje ir Providence Public Library minint 500 m. nuo Vilniaus universiteto įkūrimo.

Bertha yra veikli Lietuvos Vyčių Naujosios Anglijos apygardoje. Dalyvavo įvairiose pareigose, o nuo 1991 m. yra apygardos pirmininkė.

Džiaugiamės jos ilgamete veikla, didžiuojamės jos pasiekimais. Ji tikrai verta Lietuvos Vyčių Garbės narystės ir mūsų visų pagarbos. **Regina Juškaite**

Tik DARBININKE
naujausios žinios
iš Lietuvos ir viso
pasaulio
Tel.: (718) 827-1351

Lietuvių grupės kelionė i BUDAPEŠTĄ, PRAHĄ, VIENĄ

rugsėjo 19 - 29 dienomis

Kaina \$1,945 asmeniui iš New Yorko ir
\$2,045 asmeniui iš Chicagos

Iš kitų miestų pridėtinis, papigintas mokestis.

I kainą įeina:

- Skrydžiai
- Pirmos klasės viešbučiai
- Pusryčiai ir pietūs kiekvieną dieną
- Įdomių vietų apžiūrėjimas kiekvieną dieną, privačiu tik lietuvių autobusu
- Profesionalai gidai
- Valstybiniai ir patarnavimo mokesčiai

Kelionės vadovas - Romas Kezys

Vietos garantuojamos atsiuntus \$100 mokestį asmeniui

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

1-800-77-VYTIS

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

i LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

JULY - AUGUST PICK-UP SCHEDULE

JULY 24	KEARNY, NJ	11-12 NOON
	PATERSON, NJ	1-2 PM
JULY 31	NEWARK, NJ	11-12 NOON
AUGUST 2	BROOKLYN, NY	12-1 PM
AUGUST 5	NEW BRITAIN, CT	11-12 NOON
	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
	WATERBURY, CT	4-5 PM
AUGUST 7	KEARNY, NJ	11-12 NOON
	PATERSON, NJ	1-2 PM
AUGUST 11	WHITING, NJ	1-2 PM
AUGUST 12	PUTNAM, CT	1-2 PM

For more information call 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$770 r.t.

One way to Vilnius \$559

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

VILNIUS

Pirmyn ir atgal iš New Yorko

\$600

plius mokesčiai

Išvykti nuo rugsėjo 16 iki spalio 31
Lietuvoje galima pasilikti iki dviejų mėnesių
Bilietus turite pirkti iki liepos 15

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

1-800-77-VYTIS

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

pavasari ir vasarą, skrisdami i
Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu i Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Lietuviai esame visi -
Lietuvių Fonde ar esi?

14911 127th Street
Lemont, IL 60439
Tel.: (708) 257-1616
Fax.: (708) 257-1647

LITUOVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpas: atm.jn. = atminimo įrašas, pavardė po dvitaškio = aukotojas, jm. = įmokėjo, asm. = asmuo, suma po pavardės = įrašų iš viso.

1997 m. kovo mėn.

- 1 x \$5 - Jakubauskas Albina ir Jonas, \$105.
4 x \$10 - Bačanskas Vytautas, \$10; Barisa Bart, \$170; Kregždienė Danutė atm. in.: Kegždė Jokūbas, \$115; Petravičius Olga ir Vygnadas, \$140.
1 x \$15 - Venclova Tomas, \$600.
1 x \$18 - "X", \$708.
1 x \$20 - Bublys Algimantas V., \$205.
4 x \$25 - Alksninis Vaclovas atm. in.: Alksninis Vytautas, \$1,000; Bertulytė-Bray Ina, \$125; Grudinskis Elena ir Vladas atm. in.: Grinis Aldona, \$800; Grybauskas Joana ir Vytautas, \$435.
2 x \$30 - Ivaška Joana ir Povilas atm. in.: Landsbergienė Teresė, \$550; Mikuckis Efraim, \$160.
2 x \$35 - Balys Leokadija ir Mečys, \$500; Bileris Ona ir Leonas atm. in.: Bileris Kęstutis, \$500.
1 x \$40 - Klimas Bronius atm. in.: Šontas Aldona ir Kęstutis, \$1,565.
5 x \$50 - Galdikas Valentinas atm. in.: Galdikienė Sofija, \$500; Kėblinskas Algirdas, \$1,100; Manelis Pranas atm.: Manelis Valentina, \$865; Mikuckis Vaida ir Algis, \$250; Paškus Raymond E., \$1,650.
1 x \$60 - Noreikienė Marija, Radžiaus Aleksandro atm., \$640.
1 x \$75 - Varnelis Gražina ir Edmundas, \$400.
23 x \$100 - Aras Kostas atm.: Arienė Marcelė, \$400; Augius Marcella ir Victor, \$900; Bakšys dr. Bronius atm. in.: Jansonas Irena, \$900; Bakšys Cornelia, \$200; Buivytė Daina: Buivys Justas, \$100; Čizikas Balys atm. in.: Čizikaitė Bronė, \$435; Gečytė dr. Gintarė, \$100; Jansonas Marija atm. in.: Jansonas Irena, \$400; Kaunas Gražina ir dr. Roman, \$800; Laniauskas Rimantas, \$250; Lopatauskas Aldona, \$200; Lukas Petronėlė ir Balys, \$900; Pajaujis Vytautas atm. in.: Basiulis Danutė, \$100; Pakštas Emilija ir Balys, \$1,000; Peres-Petrauskaitė Virginija Jūratė atm. in.: Petrauskas Marijona, \$200; Reikienė Živilė ir Ričardas, \$400; Reškevičius Gražina ir Albinas, \$200; Šimonis Marija ir Jonas, \$600; Stokas Alfonsas atm. in.: Basiulis Danutė ir Algirdas, \$100; Švipas Vladas atm. in.: Švipas Jolanta, \$600; Vanagūnas dr. Arvydas, \$725; Žalnieraitis Nijolė ir Kostas, \$200; Žirgulis dr. Justina, \$1,400.
1 x \$110 - Jansonas Eduardas atm.: Jansonas Irena, \$2,700.
1 x \$130 - Kubiliūnas Petras atm. in.: Jansonas Irena, \$2,100.
1 x \$150 - Sužiedelis Vilija ir Remigijus, \$150.
2 x \$200 - Matonis Irena ir Vytautas, \$300; Sereika Teklė ir Tomas atm. in.: Vilkas Irena ir Eugenijus, \$2,700.
2 x \$500 - Brinkis Petras Vaclovas atm. in.: Brinkis dr. Zigmars, \$1,000; Gauronskas Marija (mirusi) ir Petras, \$4,000.
1 x \$800 - Pišnys Petras, \$1,000.
1 x \$1,280 - Kašuba Antanas atm.: jm. Barrington CUD Gifted Program Teachers \$230, Binder Rima ir Walter \$200, Kašuba Lillian ir dr. John \$100, Kašuba Nijolė ir dr. Romualdas \$100, Ringus Lydia ir dr. Julius \$100, Sved Dalia ir George \$100, Baras Elena ir Stasys \$50, Brinka Raymond \$50, Ignatonis dr. Lilija \$50, NHMA \$50, Paliulienė Irena \$30, Barrington Council for Gifted & Talented \$25, Jelionienė Sofija \$25, Mažeika Vanda ir Vaclovas \$25, Plozay Marie ir Robert \$25, Šienienė Dalia \$25, Žukauskienė Gražina \$25, ir 4 kt. asm., \$5,530.
1 x \$1,470 - dr. Vandos Sruogienės Stipendijų Fondas: jm. Sruoga Dalia \$1,000, Mačiūnas Genovaitė ir Vincas \$100, Simutis Janina ir Alfonsas \$100, Jelionis Sofija ir Adolfas \$50, Sakadolskis Emilija ir Romas \$50, Stravinskienė Bronė \$50, Valukas Salomėja ir Vytautas \$50, Barnet Elena \$25, Karuža Dana ir Romas \$25, ir 1 kt. asm., \$1,470.
1 x \$10,000 - Prelato Juozo Prunskio Fondas Pasaulio Lietuvių Centrai remti: prel. Juozas Prunskis, \$10,000.

Iš viso \$18,393.00.

(Tęsinys sekančiame numeryje)

Knyga "Namie: Lietuvoje ir JAV"

JAV kariuomenės plk. ltn. Edmundas Čapas, metus dirbęs Lietuvoje ryšių karininku ir padėjęs Lietuvos kariuomenei, parašė knygą "Namie: Lietuvoje ir JAV".

Autorius gimė 1951 m. Clevelande. Baigė J. Carroll universiteto karo mokslų fakultetą ir psichologiją Clevelando State universitete. Po ketverių metų aktyvios karininko tarnybos studijavo Toledo universitete ir tapo filosofijos magistru.

Pirmoje knygos dalyje aprašyti nuotykių ir įspūdžių iš 1992 m. kelionės dviračiu po tėvų gimtinę - Lietuvą. Antroje dalyje - trumpos apybraižos, rašytos 1996 m. kas savaitę "Šiaulių krašto" laikraščiui, kai E. Čapas dirbo ir gyveno su šeima Šiauliuose. Jose - atviras Amerikos lietuvių pasikalbėjimas su skaitytojais apie gyvenimą Lietuvoje, geranoriškas JAV ir Lietuvos kultūrų lyginimas.

Knyga išleido Šiaulių pedagoginis institutas, jam ir bus skirti visi pinigai, gauti už knygą.

Šią iliustruotą, 152 psl. knygą galima gauti "Darbininke", atsiuntus 8 dol. čekį ir 2 dol. už persiuntimą paštu, arba pas autorių: Edmund Čapas, 1058 E 171 St., Cleveland, Ohio 44119-3102, tel. 216-383-9652, fax 216-383-9651

Popiežius kanonizavo Lenkijos karalienę Jadvygą

Popiežius Jonas Paulius II Krokuvoje, stebint daugiau kaip milijonui tikinčiųjų, paskelbė šventąja 1374-1399 metais gyvenusią Lenkijos karalienę Jadvygą.

Vos 25 metus gyvenusi Jadvyga savo misionieriška veikla padėjo Lenkijos suklestėjimo XV amžiuje pagrindus, įkvėpė tautų religinį ir kultūrinį bendradarbiavimą.

Bostono Lituaništinės mokyklos mokslo metų užbaigimas

(atkelta iš 4 psl.)

Navickienės iniciatyva. Norbertas Lingertaitis filmavo ir jam režisuoti padėjo Mirga Girniuvienė. Vytautas Bazikas sumontavo ir galutinis produktas yra tikrai vertas "Oskaro". Mokyklos mokiniai nepaprastai juokingai ir žavingai suvaldino šias eiliuotas pasakos eiles, kurias deklamavo dešimtos klasės mokiniai. Toliau vaizduojant buvo pristatytos visos mokyklos klasės. Matėme kaip mokiniai ir jų mokytojos dirbo ir kalė gramatikos ir istorijos faktus. Vaizduojant užbaigė daina "Oi sudiev" ir mokinių

šypsniams bei rankų pamojimais. Aš buvau ne vienintelė, kuri braukė ašarėlę regėdama laimingus mokyklos mokinius. Džiugu žinoti, kad rudenį bus galima užsisakyti šią retą dovaną atminimui.

Pagal mokyklos tradiciją, užbaigimo iškilmės buvo vainikuotos abiturientų išleistuvėmis. Baigiamosios klasės tėveliai suvaidino kuklų ir jaukų baliuką mokyklos mokytojomis, abiturientams ir jų artimiesiems netoliam priemiestyje, John ir Marijos Hauser namuose. Taip pat buvo pakviesti aštuntokai, kurie

pasidalino abiturientų džiaugsmu ir pabendravo dar sykį kartu. Vaisės buvo skanios, gausios ir labai lietuviškos. Kaip ir būdinga kiekvienam lietuviškame požiūvyje, svarbiausias vietas užėmė abiturientų vardais papuoštas sveikinimo pyragas. Tėveliai ir mokytojai, dėkodami abiturientams už jų ištvermę ir linkėdami jiems daug laimės, džiaugsmingai sugiedojo "Ilgiausių metų". Persirengę patogesniais rūbais, abiturientai džiaugėsi užmegztomis lietuviškomis draugystėmis ir laimingai šypsojosi prieš fotoaparatus. Esu tikra, kad jų lietuviškas kelias tikrai neužsibaigė žodžiu "sudiev", o vėliau žodžiais "iki pasimatymo!"

Putnam, CT

Kunigų rekolekcijos

Marijos Nekalto Prasidėjimo seselių vienuolynė vyko lietuvių kunigų, besidarbuojančių Amerikos Rytiniame pakraštyje, rekolekcijos birželio mėn. 10-13 dienomis. Dalyvavo 19 kunigų, vienas kitas ne visas dienas, nes neatidėtinai reikalai parapijose neleido. Rekolekcijas pravedė mons. Jonas Kauneckas, Telšių kunigų seminarijos profesorius. Rekolekcijos baigtos Šv. Mišiomis birželio 13 d. 11 val. ryto (Mišios aprašomos toliau). Rekolektantai kunigai, kurie visi priklauso Lietuvos kunigų vienybei, surado laiko trumpai pasitarti vienybės reikalais: apaštaliavimą parapijose, religinės literatūros leidimą ir platinimą ir pan. Putnamiečiams buvo proga bent trumpai susitikti su rekolekcijoms atvykusiais pažįstamais kunigais.

Antaninės

Naujasis vienuolyno kapelionas Antanas Diškevičius vardadienio buvo proga pasveikintas ir pagerbtas išvakarių dieną prieš vardadienį (birželio 12 d.) vie-

Stasio Lozoraitis kapas.

nuolynė bendrų pietų metu, dalyvaujant vienuolyno seselėms, rekolektantams kunigams ir keli putnamiečių. Iškilme paryškinti pietų stalą puošė aukštas raguolis, pietų metu dalyvių pasiskoningo apnaikintas. Kun. Antanui sveikinimai ir linkėjimai išreikšti žodžiu ir pietuose dalyvavusių sugiedotu "Ilgiausių metų". Birželio 13 d. rytą kun. Antanas Diškevičius laikomose Šv. Mišiose, koncelebrantu esant kun. V. Valkavičiui, dalyvavo kelios seselės (vienuolės) ir keli putnamiečiai. Mišių intensija: padėka Aukščiausiam už

malones.

Linkime kun. Diškevičiui sulaukti daug daug vardadienių ir veiksmingai tęsti Kristaus vyruogyno darbininko veiklą.

Prisimintas

Stasys Lozoraitis

Stasys Lozoraitis (jaunesnysis) prisimintas ir pagerbtas trejų metų jo mirties sukaktuvių proga, birželio 13 d., Putname. Prisiminimas pradėtas pamaldomis -

Juozas Kriaučiūnas

Mirties pranešimas

Su didžiausiu ir giliu liūdesiu pranešame, kad 1997 m. liepos 7 d. mirė Agnietė Dainienė, 7 d. mirė Agnietė Dainienė, gimusi Lietuvoje, Laižuvos apylinkėje ir Amerikoje išgyvenusi 46 metus. Velionė buvo palai-

dota Scrantono vyskupijos Mount Olivet kapinėse. Nuliūdime liko: vyras, Dr. Alfonsas Dainius ir sūnus Alfonsas A. Dainius, Dallas, Pennsylvanijoje.

A. + A.

KAZIUI MILUKUI

mirus, žmonai Emal, sūnams Juozui ir Viktorui, dukroms Kristinai ir Loretai, broliams Juozui ir Vytautui, seselė Rūtai ir visai plačialajai Milukų giminei reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

Danutė ir Algirdas Šilbajoriai

A. + A.

Kazimierui Milukui

mirus, seseriai Rūtai Strazdienėi, jos vyrui, Emal Milukienei ir jų šeimoms, reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

A.V. Adomavičiai
A.D. Arlauskai
J.A. Bagužiai
O. Baltutienė
K. Balukienė
V.G. Beleckai
F.B. Bočiūnai
A.G. Čerkauskai
B.J. Čepukai
V. Dėdiniene
V.M. Derenčiai
S. Estkienė
P. Grigalaukas
A.J. Janonai
S. Kačinskienė
M. Kardauskaitė
A.L. Kvečiai
V.B. Labučiai
E. Lukienė
J.J. Macijauskai
B. Macijauskienė
V.S. Maciai
P.D. Mackai
J.S. Mačiulaičiai
V.O. Mamaičiai

J. Mamaitytė
B. Matuzienė
V. Mikutis
L. Mikutytė
A.B. Nakai
A.J. Nakai
M. Naruševičienė
E.M. Okai
J.A. Pečkaičiai
J.O. Peleckiai
A. Pileckas
Dr. M.E. Poulik
D.S. Prancėvičiai
J. Ratnikas
E.J. Sadauskai
J.L. Savaičiai
A.D. Savickai
R.G. Shatai
J.D. Stūžiai
L.D. Vaitkevičiai
A.D. Vėlavaičiai
J.S. Vyšniauskai
H.V. Zitinai
J.V. Zubavičiai
K.A. Žukauskai

Sunny Hills, Florida

Mūsų mielam draugui

A. + A.

Mindaugui Petrikui

staiga mirus, žmoną Danutę, sūnus Edmundą ir Joną su šeima, brolių Aloyzą su šeima ir visus artimuosius giliai užjaučiame.

Arianė ir Jonas Bortkevičiai
Gražina ir Mamertas Erčiai
Jonė ir Kęstutis Kiaunės
Regina ir Algis Šlepečiai
Jadvyga ir Antanas Vytuviai

Penkerių metų mirties sukaktis

A. + A.

Antanas Vaičiulaitis

"-Aš ateisiu, kai Tu pašauksi mane vardu."

1988.5.4

Su ilgesiu ir melle prisimename mūsų mylimą Vytautą, Tėtį, Tėvuką, Brolių, Dėdę, kurį Viešpatys pasiūkė vardu į savo Namus, 1992 m. liepos 22 dienos rytą.

Šv. Mišios už jo sielą buvo aukojamos liepos 22 d. tėviškėje - Vilkiškių bažnyčioje ir Holy Redeemer, Ken-sington, Maryland.

Maloniai prašome draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Antaną savo maldose.

Pasilgusi
visa giminė

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517,1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

"Laisvės Žiburio" radijas pranešė apie telefoninį Romo Kežio pokalbį su naujuoju Lietuvos Oro Linijos komercinio vystymo direktoriumi Romu Gėkšnu. Tarp kitų dalykų p. Gėkšnas minėjo, kad šiuo metu Lietuvos vyriausybė veda nuodugnius tyrimus apie galimybę įvesti tiesioginius skrydžius New York-Vilnius Lietuvos Oro Linija. R. Gėkšnas kone užtikrino, kad tokie skrydžiai bus pradėti jau sekančiais metais.

Algimanto Kežio dvi naujos knygos išėjo iš spaudos. Vienoje ("Moteris") menininkas savo nuotraukomis ryškina moters vidinį grožį. Antroji knyga pavadinta "Susipynę pasauliai". Čia A. Kežio nuotraukomis pailustruoti Nijolės Gražulienės eilėraščiai. Knygos skoningai, dailiai apipavidalintos, puikios nuotraukos. Knygas išleido "Galerija" Chicagoje.

Religinio konkurso komisiją šiais metais sudaro: kun. R. Krasauskas, Dr. Mirga Girniuvienė, Sesuo O. Mikailaitė, Eligijus Sužiedėlis ir Sesuo M. Bernadeta Matukaitė.

Konkurso medžiagą siųsti iki 1997 m. rugsėjo 1 d.: Religinė Komisija, 600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260.

Floridoj liepos 18 d. netikėtai mirė buvęs newyorkietis **Mindaugas Petrikas**, sulaukęs 71 m. amžiaus. Paliko žmoną Danutę, brolių Aloyzą, sūnus Joną ir Edmundą su šeimomis. Velionis paskutinius 4 metus gyveno Ormond Beach vietovėje ir buvo Lietuvių Bendruomenės Daytona Beach Apylinkės valdybos pirmininku.

"Darbininko" administracija pakartotinai prašo visų skaitytojų laiku pratesti prenumeratą ir sumokėti atsilikusių mokėstį. Norėtume ypač paraginti tuos skaitytojus, kurie nėra susimokę prenumeratos mokesčio už porą ir daugiau metų.

Vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, š. m. birželio ir liepos mėn. lankė lietuvių teikinius Karaliaučiuje, Ragainėje (Rusija), Bonoje (Vokietija), Punks (Lenkija). Lietuvoje dalyvavo Lietuvos vyskupo plenariniuose posėdžiuose Birštone, lankėsi Kretingoje, Palangoje, Šiauliuose. Dalyvavo Anykščių miesto 300 m. jubiliejaus iškilinėse. Smulkiau apie tai skaitykite kitame "Darbininko" numeryje. Į Brooklyną P. Baltakis grįžo liepos 21 d.

Jubiliejinės iškilinės Kneebunkporte, Maine

Lietuvių pranciškonų vienuolynas šią vasarą, rugpjūčio 3 dieną, iškilmingai minės savo gyvavimo 50 metų sukaktį.

10 val. ryto vienuolyno koplyčioje bus iškilmingos mišios su pamokslu. Pagrindinis celebrantas - vyskupas Paulius Baltakis, OFM. 3 val. p. p. toje pačioje koplyčioje įvyks religinis koncertas, kurio programą atliks šioje apylinkėje išgarsėjęs choras (Seaglass chorale), diriguojamas lietuvištas Jean Strazdas. Po koncerto - palaiminimas švč. Sakramentu ir vaišės.

Su sveikinimu,
T. Leonardas

IX-e Pasaulio Jaunimo Kongrese Cape Cod, MA, iš New Yorko apylinkės dalyvauja Kristin Logan, Vydas Marijošius, Tomas Matusaitis ir Paulius Murauskas. Pagal paskutines žinias dalyvauja ir jaunimas iš Lietuvos.

Kristina Žukauskaitė, Rimo ir Nijolės Žukauskų duktė, išteka už John Gregory Phelan rugpjūčio 9 d. Kristina yra baigusi Maironio liuanistinę mokyklą, šoko tautinių šokių grupėje, priklausė skautų organizacijai. Sėkmės žengiant nauju gyvenimo keliu.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos pobūvis ruošiamas 1997 m. rugsėjo 3 d., Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne, tuojau po sekmadienio 11 val. sumos. Čia bus galima pasivažinėti, pabendrauti iki LKRŠ loterijos laimingųjų bilietėlių ištraukimo. Neturintys bilietėlių dar galės jų čia įsigyti tuo paremdami LKRŠ gausius darbus. Klebonas Vytautas Palubinskas, LKRŠ direktorius, mielai sutiko leisti pasinaudoti parapijos patalpomis šiam pobūviui. Įėjimas nemokamas.

Atremontuojami Jonyno vitražai

Brooklyno pranciškonų vienuolyno koplyčioje vandalų sužaloti Vytauto Jonyno sukurti vitražai išvežti atstatymui. Pataisymo darbus atlieka vienas iš tų pačių Vytauto Jonyno bendradarbių, kurie pagelbėjo Jonynui vitražus kuriant.

Žurnalistas Kęstutis Mikėlas liepos 19 d., šeštadienį artimų draugų būrelyje atšventė savo 75 m. jubiliejų. Didelis minėjimas numatytas rudenį.

Vilniaus radijo programos lietuvių ir anglų kalbomis girdimos 9855 kilohercų dažniu.

Lankėsi nepriklausomas kandidatas Artūras Paulauskas

Birželio 28 d. New Yorko Kultūros Židinyje su vietiniais lietuviais susitiko vienas rimčiausių kandidatų į Lietuvos Prezidentus, buvęs Lietuvos generalinis prokuroras, advokatas Artūras Paulauskas. Jis lankėsi JAV Michigano LB Lansingo apylinkės pirmininko Sauliaus Anužio kvietimu ir buvo globojamas Rasos Razgaitienės. Svečias turėjo progą susipažinti su JAV Prezidentinės kampanijos tvarka, ypatybėmis bei organizavimu, susitikti su valdžios atstovais, palyginti JAV ir Lietuvos teisinės sistemos skirtumus, susitikti su būsimaisiais rinkėjais. Pirmadienio, birželio 30 d., popietę Artūras Paulauskas, lydimas Rasos Razgaitienės, užsuko ir į DARBININKO redakciją. Svečias pasidalino patirtimi, pasakojo apie Lietuvos teisinės sistemos, teisėtvarkos bei teisėsaugos, apskritai teisinės sąmonės padėtį Lietuvoje. Artūras Paulauskas, žinomas kaip nenuilstantis korupcijos ir

Kandidatas į Lietuvos Prezidentus, buvęs Lietuvos generalinis prokuroras, advokatas Artūras Paulauskas ir "Darbininko" redaktorius Julius Keleras. R. Razgaitienės nuotr.

organizuoto nusikaltamumo priešininkas, nušvietė Teisingumo ministerijos bei Prokuratūros santykių būklę, korupciją valdininkijoje. Buvo šnekėta ir apie politinių jėgų išsidėstymą Lietuvos Seime, politines partijas, ekonomikos bei "mažosios žmogaus" situaciją, bankų krizę bei organizuotą nusikaltamumą. Formaliai nedeklaruodamas sa-

vosios Prezidentinės programos, Artūras Paulauskas pasirodė kaip kandidatas, puikiai suvokiantis tiek vidinę, tiek ir išorinę Lietuvos situaciją pasaulyje. Jo teigimu, pradėti reikia nuo teisinės valstybės sukūrimo. Belieka pailinkėti, kad Artūro Paulausko vizija taptų tikrove.

Julius Keleras

Elenos Urbaitis kūryba

Elona Urbaitis

"Daugiau kaip tris dešimtmečius Elena Urbaitis kuria konstruktyvius abstrakčios, minimalistinės struktūros objektus. Jos dėmesį į kampų, smaigalių ir briaunų žaizdą asociaciją galima interpretuoti remiantis Vasilijaus Kandinskio veikalu "Taškas ir linija plokštumoje". Jos darbai, sukurti naudojantis dažais, šviesa ir metalo savybėmis, netelpa į jokias tapybos, skulptūros ir instaliacijų tradicines kategorijas. Ji atkakliai laikosi pasirinktos krypties, kurią galima apibūdinti kaip pastangas nubrėžti abstrakčius erdves kontūrus, nesvarbu, kokia ta erdvė būtų - plokščia, trijų matavimų ar sutampanti su konkrečia aplinka".

New York, 1997

Meno istorijos dr. Judy Collischan

Plienas dabar. Instaliacija. 1996. Lietuvos technikos bibliotekos kiemas, Vilnius. Elena Urbaitis - pirmą iš dešinės.

Elena Urbaitis (Urbaitytė) - viena iš nedaugelio išsivijusių dailininkių, išsitraukusių į Vakarų, tiksliau, į New Yorko - XX amžiaus antrapusio meno mekos - vėlyvojo modernizmo, postmodernizmo srovių sūkurį, energingai pristatanti savo kūrybą Lietuvoje. Personalinė tapybos paroda Lietuvos dailės muziejuje (1988), minimalistinės kompozicijos "Erdvės skrydis" ties Špaušdos rūmais Vilniuje (1992), "Atsisipindėjimai" Europos centro skulptūrų parke (1995), "Plienas dabar" Technikos bibliotekos kiemelyje (1996), pedagoginis darbas su Vilniaus dailės akademijos Skulptūros katedros studentais (1997).

Pusės amžiaus kūrybiniame kelyje nuo "sezaniškos" tapybos pereinama prie abstraktaus ekspresionizmo konstruktyvistinių

drobių, koliažų, technologizuotų minimalistinių skulptūrinių objektų, šviesos instaliacijų, nuo klasikinio modernizmo - prie vėlyvojo postmodernizmo. Pastarasis dailininkės kūrybos laikotarpis pristatomas Šiuolaikinio meno centre.

Šviesa - svarbus dailininkės kūrybos elementas. Iš tapybos plokštumos septintajame dešimtmetyje šviesa "persikelia" į skulptūrinius objektus, dailininkė kuria pirmąsias instaliacijas. 1979 metais užtemdyta galerijos salė užpildė "Iliuminacinių konstrukcijų" kompozicijomis iš aliu-

("Aidai", 1983, Nr. 5, p. 339). Siekdama išgryninti šviesos įtaigumą, 1980 metais dailininkė ant uždaros, užtemdytos patalpos sienų instaliavo šviesos strypelius. "Šviesa išsiveržia pro išgrežtas skylutes ir ilgas siauras išpjovas. Tokias skulptūras vadina šviesos strypais, - pasakoja dailininkė. - Šviesa aš laiku išraiška mūsų gyvenimo, iškliuvusio į paties žmogaus susikurtos modernios tikrovės spąstus. Šviesa yra jėga žmogaus, kovojančio ankštoje aplinkoje".

(Tęsinys sekančiame numeryje)

Poeto kelias per Lietuvą

(atkelta iš 5 psl.)

bos gerbėjai galėjo susitikti Vilniuje, Lietuvos menininkų rūmuose surengtame 90-mečio vakare. Jubiliejinį vakarų ciklas tęsėsi Šiauliuose, Biržuose, Pasvalyje ir Žadeikiuose. Klaipėdoje B. Brazdžionis dalyvavo tremtinių dainų šventės "Leiskit i Tėvyne" literatūrinėje dalyje, o taip pat susitikime su skaitytojais Telšiuose. Poetas lankėsi Krinčine ir gimtuosiuose Stebeikiuose, o birželio pabaigoje jį pasitiko Kauno Maironio lietuvių literatūros muziejus, kuriam B. Brazdžionis yra vadovavęs. Poetas savo kūrybą skaitė fondo "I laisvę" studijų dalyviams Jurbarko. Jubiliejinuose renginiuose

pristatyta šiais metais Lietuvos rašytojų sąjungos leidykloje išleista naujausia eilėraščių knyga "Šiapus ir anapus mūsų laiko".

B. Brazdžionis yra išleides keiliolika poezijos rinkinių, tarp kurių - "Amžinas žydas", "Krintančios žvaigždės", "Ženkla ir stebuklai", "Kunigaikščių miestas", "Iš sudužusio laivo", "Svetimi kalnai", "Vidudienio sodai", rinktinė "Poezijos pilnatis". Vytautas Nemunėlio slapyvardžiu poetas paskelbė daug populiarių knygelių vaikams, tarp kurių - "Meškiukas Rudnosukas", su kuriuo užaugo ne viena lietuvių karta. Pirmąkart nuo pokario emigracijoje gyvenantis poetas į Lietuvą atvažiavo prasidėjus atgimimui - 1989-aisiais.

ELTA

SKELBIMAI

Teresė Daubarienė ieško Bronės Daubarienės (Jankauskaitės), prieš II Pasaulinį karą gyvenusios Vilkaviškyje. Buvo išvežta į Vokietiją darbams, o dabar gyvena JAV ar kur kitur. Atsiliepti: T. Daubarienė, Suvalkų g. 7-3, tel. 85 00 77, Vilnius, Lietuva. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali prižiūrėti senelius arba vaikus ir atlikti visus namų ruošos darbus. Tel.: (718) 291-8604 arba (516) 324-3390. Kviesi Marytę. (sk.)

SEIZED CARS from \$175. Porsches, Cadillacs, Chevys, BMW's, Corvettes. Also Jeeps, 4WD's. Your Area. Toll Free 1-800-218-9000 Ext. A-6386 for current listings. (sk.)

Dviem žmonėm išnuomojamas kambarys arti parduotuvių, gali būti moteris, vyras arba pora. Kreiptis tel.: 718 235-9531 (sk.)

Reikalinga šeimininkė prižiūrėti senesnio amžiaus žmones ir jų namą. Rašyti: Joseph Lugan, c/o John Conwood, P.O. Box 210270, Jamaica, NY 11421, USA. Tel.: 718 235-9531 (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išsivijusių lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro pašto prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV igaliojiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Kun. Petras Šakalys, Plymouth, MA - 50 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **rugpjūčio 2 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

ATLANTOS atstovas New York'e yra **Ramūnas**, skambinkite minėtu telefonu ir susitarkite. Jis mielai paims Jūsų siuntinius iš namų.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **rugpjūčio mėn.** Tiksliai siuntinių priėmimo data bus paskelbta Darbininko laikraštyje.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

Maisto siuntiniai:

Šventinis \$39;

55 svarų įvairaus maisto

siuntinys už \$98.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

sekmadienį, liepos 27 d.

Nek Pr. Marijos Seserų
vienuolyno sodyboje
PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS

Lietuvių Susitikimo Šventė

- 11:00 Koncelebruotos šv. MIŠIOS
Pagrindinis celebrantas:
JE Vyskupas Paulius Baltakis, OFM
- 12:00 VAISĖS, užsiėmimai
- 3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA
Vėliavų nuleidimas
- 4:00 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS
- 4:30 MALDOS VALANDĖLĖ už Lietuvą
UŽKANDŽIAI prieš kelionę namo

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti -
pasikvieskite ir savo draugus!